

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

441. Praecepta Eloquentia sacra (Caprinai) pocz. XVIII w.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

No. 441.

Præcepta Eloquentiæ Sacræ
Caprinæ

VIII B 19

Ex Libris A. S. M. L. Sojecki
ampl

177

PROPOSIUM

Concio deservit oratio sacra iuxta regulas elo
quanti sacre concinnata, vadens ea que ad glori
am dei aut ad eternam huius salutem spectant.
tunc potest esse in componenda concione adhibendas
et regulas aliquas et si forte mente illa
deservenda est.

Sabot vero fine concionis est suadere auditoribus
ea que ad gloria dei aut illius eterna salute
pertinent. adeo curare et orator sacer ut sua
sermone auditorum suos efficiat iudices meliores
ac in rebus divinis ferventiores, a quo fine si aber
ret, illa que aut inveniunt illis subtiliter
aut auditorum animi movere oblectationem, pingui
tate ipsi moverentur parere, propheta, melius
utique limung predicandi nunquam suscipere.
Hic proximo iam ad methodum componenda
concione accedamus, quod ut ordinatum habemus
has in partes prescripta hinc dividimus ac sum de
singulis partibus et de proprietatibus istis de se
debeant agere concionis.

P A R T I M O

De Partibus Concione

Partes ex quibus componitur concio hanc
bis numeramus. Exordium, propositio, confirmatio, et
conclusio. Ad confirmationem volumus pertinere con
firmationem per quam orator sacer refellit ea que
contra propriam concionem illis obici possunt.

Caput I

De Exordio

Exordium est brevis ad propositum accipit. Triples munus
est exordij. 1. Conciliare id est in auditoribus.

2
benevolentia ut grato et bene affecto audiatur animo.

1do Captare consuevit attentione ut sine distractione mens illor ad dicenda applicetur.

2do Efficere in iisdem docitelle huc veritas proposita efficaciter illis suadeat.

Ita ut praeterea curandum e' sermo cordium sit breue ne tediu' auditoribz pariat neq' prolixitate sua plura quae tota oratione praesentari vult sit clara, diffusetur in illo sonus sublimioris allegandi, aut metaphora, qui vtriusq' nullo periculis auditori ab attentione auerret.

3do Sit bene coherens maad, ita ut optime ad p' omnimoda' connexionem et illo est af' conueniens p'pro.

4to Sit ornatum et expeditum verbis nunquam sententia et figuris. hic etenim auditor ut pote attentius minores etiam facile deprahendit defectus, quos in decursa forsan n' adverteret aut exluceret. Verba itaq' sint propria n' ambigua auditoribz ignota n' obsoleta aut ceteris t'ior' prouincis, quae aliud irridere solent, usitata, itaq' ad inuicem conueniant ut suauem et gratam impressionem edant sonum. Sententiae sint breues, exquiditate ac proprietate coherentes maad et non iucosa aut sordida magostatem deprimentes & loquenda. Figurae sint graues, moderate, quae leui affectu orationis cohaerent nisi aliquando a vehementiori bus eandem expedit

Figurae pro cordis quae singulari facient de core sunt. Anthithesis, Hypothesis, Dubitatio, Occupatio, Licentia, Distributio, Suspensio.

Vel

3

Viciis diuiniq; autē in seruire possent. Interrogatio,
Proserpela, & Proserpina.

LECTIO VMA De Fontibus Exordior.

In iuribus adinueniri pnt exordior fontes, quos
laqueos ingenij, usq; et experientia et pluri
sum feliciter educe conuenient, hic aliquos
referemus.

1° Exordium dicitur a magnitudine materiae. Ora-
tor vel considerando qd materia de qua instituit ser-
monem sit sublimis et ad tractandum difficilis hoc
initio Harmonia sui exprimit. Sic de ser-
mone suo de nativitate dñi exordij ser. 9.

Credidit quide dilectissimi multumq; sup eminet
humani eloquij facultate dñi operis magni-
tudo et intel. erat difficultas facere, unde ad e-
ram n̄ facendi, quod in dño s. illi filio Dei n̄ solu-
ad dñam essentiam dicitur ad unam spectat na-
turam qd dicta e p̄ Prophetam: generatione
eig q̄s enarrabit utramq; enim substantia
a in una convenisse p̄ dñam nisi fides crederet
sermo n̄ explicat

2° Exordium dicitur a ratione materiae. Ut
orator considerans qd materia illa de qua in-
stituit orationem ad veris hunc statum ad plura
loca, tempora aut alias circumstantias se
extendit, id exponit initio concionis, sic de am-
bitione qui dicitur Ecclesiaste suum sermonem
inchoavit. — Ambitionis virus ubiq; se dif-
fundit p̄ oia officia et gradus discursu, et pro-
solu magnates, qui aulicis Regias sequuntur
veni et sacerdotes q̄ Dei Considerant obsequio

inimicis ultione sumente. qd sui emg audito
res de' ante tribunal iudicis suiq nos stare oport
tebit. — Hec perpendamq &

5. Exordiu' dicitur a Comparatione ma'd tractan
da cu' alia universaliori sic s. Augustinus de
v. Vercentio Mar. sermone' suu' exor' 19. —
Omelos licet dilec. gloriosas marty' paciones
quos distincta regionib' loca memebunt, una
fides faciat indiscreto honore vidq venerabiles
propria' tui sibi in hoc venerationis obsequie
vindicant dignitate y Ecclesia' Dei et documen
tis p'cipuis credentibus et patri uirum ad iura
sunt int' quos iuste B. Leosta' Venen: Au
iq et confessione et morte Atu' incredulis
p'dicatu' inuincant. agnoscimq Catholici
studis celebramus.

6. Exordiu' dicitur a Comparat' ma'd tractan
da cu' alia particulariori sic s. Bernardus
sermone' suu' in Festo SS. inchoavit —
Festiuitas hodierna' SS. cu' oi' deuotione dignu'
e' celebrari nimiru' si magna videt' e' D.
Petri solennitas s. B. Stephani, aut cuiq
libet. Ceteros q'nta ista e' qd n' unig' tra
e' d' universal.

7mo Exordiu' dicitur ab ipse ma'd tractanda
divisione, qd u' oino eade, verbis tui mutatis
enunciabit post conuersionis p'prie u' via' ape
ri et ad p'ueniend' d' visionem, sicut ex illa
emul' p'prie divisione y 7mo s' adq attenden
da e' nobis hodie ex occasione annun
ciati nobis Euangeli' 7mo in tunc armus

6
Acti Dni Cae² Illuminantis. Clementia
edo Cae huius graditudine² ztio Murrur et in
Dia² Phariseos.

Uet 2do modo Tres st p²uone hodie no
bro in eorum elig p²osita eut special² nostra
merent attentioe lty Illuminans Cae² Cae
cy Illuminatq et farisei rruur murantes. Con
vertamq itaq oculos mentis, ut inta eam
has p²onas atq ea illis aliqua ad edificatio
ne ma² dicamq.

8. Exordiu² duci pt ab expositione sensuq The
matis v² J. Petro Aplo p²ncipi n² alijs Con
struendo ap²umptis illis p² thomate verbis:

Noli timere ex hoc ia² h²nc eris capiens

Si exordiu² p²ot exponere sensu² Thematico
magna certe dilectis. Nolo, deo digna
p²ncipio qm² Beatissimq Ap²los p²ncips me
ruit a Dno audire certe h²nc p²ncipiu² ad
instar comprehendere illos qub² placet at
trahere Dno dominio suo subiu²are n² q²
para² ee putatis, hoc h² dignissimo h²nc ap
promittit Ap²lo d² illi a Redemptore dicit.

ex hoc ia² eris h²nc capiens h²nc usq² Petrus
Captura p²ncipiu² occupabat nunc p²ncipio h²nc
officit. h²nc usq² irrationalia a²lit suo subiu²
lyabat Dominio, nunc ja² sup² cas r²nales
amplissima² accipit potestate, magna certe
et ut dixi solo deo digna p²ncipio, qm² q²
ter Dni in cuius manibus² o² h²nc Arda
tatis p²mittere queat? sed videamq² d²co.
quomoda ad impleta fuit h²nc p²ncipio, vi
deamq² et consolem²

Quo Exordiu' duci pot' ab expositione parabole, sicut
 et aut historid in Euan'gelio aut alio scripturae
 sacrae loco, aut in ipsis thematicis verbis, conton-
 ta, Dupl'iciter autem haec va' exponi pot' uno sin-
 pliciter et tunc curandus' ut ho' nuda uti con-
 tinetur in scriptura p'ferat. I' capulias ele-
 gantiori stilo adhibitis figuris ad inveni-
 entibus et amplificat.

2do Cu' explicatone aliqua sive sig' literalis
 sive allegorica sive tropologica et sic pro-
 ter eleganciam tu' in verbis tu' in figuris
 curat orator sacer ne huiusmodi explicat' sit vi-
 olenta aut contorta p'indeq' n' p'prij ingenij a-
 alleng' ming' gratis adthesis q' S. Patru' et
 scripturae sacrae insigni' interpretum suf-
 factu' auth'oritate huiusmodi explicat' faciat.

Exemplu' prioris historid' expositionis legi pot'
 in sermone S. Augustini 27. de verbis Dni
 Tom. 10 ubi exponit simpliciter S. Doctor
 Historia' Marthae et mat' dauid' videri pot'
 initiu' huius sermonis in Breuiario Roma-
 no die 13 Augus. positu' p' lectionibus
 3. Noe.

Idem S. Doctor exponit simpliciter parabolam
 de Pharisaeo et Publicano in templo orantibus
 Ser. 36 de verbis Dni. Cuius sermonis pars
 continet exp'ositionem ponit in Brevia-
 rio Romano Tom. 10 post Pentec. p' lect. 11. Noe.

Exemplu' posterioris historid' exp'ositionis ha-
 betur apud S. Gregoriu' Hom. 2. in Euan'ge-
 lia cuius initiu' ponit in Bre. Romano p' lect.
 in matutino Dni de Resurrectione.

Idem S. Doctor explicat parabolam de diuiti
 opu

epulante et Lazaro mendicante Hon. y in Evā.
 quod habet in Bre. Romano p lect. in multa.
 Hinc ferit bte post Dom. 2da quadragesimā.
 Hucusq̄ recensisti Caeridē fontēp videntur
 alios hōs ferri debere, cū ex illis ut attenden
 ti p̄t conuālit et cū omnimoda Conne
 ctione p̄p̄ies eorū possint qd̄ certum illū
 ad elegantia Confects Oraōns. Interim et
 sequentes n̄ nunq̄m eleganter adhiberi p̄nt.
 Ad Caeridē dūm p̄t ab ad penētis p̄sonas quib̄ tri
 pliciter attendi p̄nt v̄ ex parte illarū ad quas diri
 git sermo v̄ ex parte illarū de quib̄ habet sermo v̄ ex
 parte ipsiq̄met dicentis.

Ex parte p̄sonarū ad quas dirigē sermo attendi p̄nt
 ad penētia: Dignitas v̄ paupertas, sapientia v̄ Ignorantia,
 Alacritas ad audibēdū verba Dei aut Regni
 gnities, pietas v̄ impietas, etas n̄dū matura
 v̄ iam provec̄ta &c. quod facile unū ex exemplis
 intelligitur.

Ex parte p̄sonarū de quib̄ habet sermo pariter
 attendi p̄nt Dignitas v̄ paupertas, sapien
 tia v̄ ignorantia, etas n̄dū matura v̄ iam
 provec̄ta, statq̄ vitā, martiriu. Apostolatq̄ &c.
 item nomen si aliqd̄ significet, uti s̄ illa
 Iosq̄, maria, Micha el, Ioannes, Anna.
 Ex parte ipsiq̄met dicentis p̄sonae s̄ oratoris
 p̄t etiā attendi etas n̄dū matura v̄ ja
 provec̄ta affectio animi, nempe qd̄ sit tristis
 aut Letū animo, insufficientia ad musus
 predicandi ob eundem. Caveat t̄ orator
 in usu huius fontis ne tale caeridē vanitē
 laudis propra Contineata aut nimis ipsū
 deprimat et contemptū p̄sonae ipsiq̄. Audito

ribus inspiret.

12. Exordium duci potest ab adiunctis rebus sive antecedentibus & concomitantibus sive subsequentibus ut a loco, tempore, instrumentis, modo, numeris, occasio.

Sic ex circumstantia loci Ecclesiae in urbe Paris, ceterosque exordium populi. Quocumque me veritas ad tristicum doloris, stigma conspicis in altaria suo ornatu destituta et quasi devastata Campana, Organa, Ceteraque quibus iucundari solet Ecclesia silent, tristitiam quae in velle compositi omni sensu acri capio? etc.

Ab occasione S. Pauli exordium praedicationis suae ad Athenienses sumpsit. — Viri Athenienses inquit per omnia quasi superstitiones vos video, praeteriens enim et videns simulacra vestra inveni ara in qua scriptum erat ignoto Deo, quod ergo ignorantes colitis hoc annuntio vobis.

14. Exordium duci potest ex confidentia ad auditores ut ad suum discipulum ut ait Dominus cum ai Charitte demonstrarem vobis.

13. Exordium duci potest a gratia actione Deo aut laude alicuiusque summam discipuli Deo nostro referam gratias et laudemque virum gloriosam, etc.

14. Exordium duci potest ab opinione auditorum ut Petrus ait postquam discipuli hodie me nova et insolita vobis dicturum etc.

15. Exordium duci potest ab interrogatione ut Quid putatis auditores, quid audito hodierno Evangelio cogitatis.

16. Exordium duci potest a mirabili ut Stupenda res discipuli, Ecce salvator noster qui nulli unquam nocuit velut latro haecatur.

17. Exordium duci potest a contrariis et incredulis ut Opposita ceteris concionatoribus hodie methodum ad

libro de hostilibus inter se sanctorum adis actibus.
Solent alij Ecclesiasticis omnes eloquenda nix
vos intendere ut inimicos mentes in vos perant
et terrant at nihil profuere, ipsa etiam munda
fulmini bus stipata, percite oratores laici si a vos-
tra qua cum hostilibus dissidiis agere soletis ma-
thudo, videt earum diu edere, uelut cimini illius
cimini q. tantopere ad uin dicta' and etis quos
vobis hostes censetis e medio tollite, unum a vo-
bis de idero ut primum sciatis quomodo uelut de-
beatis quid vobis demonstrare uolo.

18. Exordium ducit ab invitatione ad leticia' spi-
rituali' u. e contrario, ad tristitia' u. Gaudea
mag' dist' in dno u. ade' dist' in die
meritis et tristitia' et q. n. plorabit.

19. Exordium ducit ab alto nito u. Quam ter-
ribilia sunt iudicia tua dno sto alto nito u. q.
in uerba erumpere populum Considerando tua
justicia', Leo rugit' et q. n. p. uerbit.

20. Exordium ducit ab incompatione u. Quo-
sup' tande' abut' in patientia dei o. peccator.
Hec sufficiant de fontibus Exordiorum.

Sectio 2da

De Forma Exordij

Forma seu dispositio Exordij optima erit si ea
omnia quae in illo dicuntur bene ordinentur
et seum cohaerant.

Ordinari autem si poterunt imo ponatur aliqua
ppio ex fonte aliquo exordium petita quod sit
uno du' obq. aut ad unum' tribus periodis mem-
bris' completa apertis uerbis aut sententia ali-
qua expressa.

Ido aut' uerba uas' ppnis praemissa aut illius am-
plius explanatio. 4. obq. pariter duplici aut tri-

triplici periodi membro.

Stilo In oratore tandem conclusio in qua orator asserat se esse determinatum ad secundum se auditoribus suis veritate dignum, quam illis statim proponit siq; enunciat pprie, post pprie accepit brevis factis ad divinitatem, q; acceptis vocat ut introductio, tandem requiritur divisio, deniq; in vocatio atq; hoc ordine abas ois ratiocinium

Exemplu' sit de Patientia.

Et omnibus virtutibus quas sibi dicitur nititur etiam predicatorum, nulla sibi in videtur difficilius quam patientia: in proposito quidem ex magnitudine malis cum enim de oratoris prudentia sit auditori delinire ut eadem persuadere valeat, in unum vero tolerantia neminem non offendat, eum certe demerere quomodo poterit in patientiam suadere attentaverit: in ratione propositi aut cum nec artis regulis recte tenet orator placet, cui plura curae auditoribus est prodesse quam placere et deo potius parere quam hominibus nec se deus in libertate propositum aggredi licet non obedire, ideo patientiam sibi suscipio, ad illamque vos presentis sermone animare volo: in conclusio in qua enunciat pprie Contentionis.

Appendix

De Themate

Thema est elegans et brevis aliquis textus q; materiam in Concione dicenda virtualiter continet.

Debet esse breve ut sit apte continuat sensus. Debet esse proprium ut ex illo facile cognosci possit de materia in Concione tractanda, ut non contineatur ad materiam nimiam violentiam aut duritiam

metaphora

Debet ea assumpta ex sacra scriptura aut ex poetis
 Eccle. quod in officio dno adhibent. Non autem
 omnino necesse e' ut assumat ex Evangelio dicit
 qui habet concio si nihil congruum reperiat
 et illo modo sibi propria fit assumi et alio scrip
 turae sacrae loco p. resti. Di'ly festis sanctorum
 in q'ly se pig. Difficile e' invenire aliqd in Evan
 gelio a quo vni propet aliqd in laude' San
 cti. Prætere ad verbat conclo nator sacer in te
 mate sibi assumenda, si una periodo scriptura
 non sufficit ad exprimenda' eiq' maa' assumi p't
 teatua' aliq' diamni n' ut eiusdem veros' Evan
 gelij, aliud e' in dicitis quos Evangelia plena
 It materiam mirall'q' p'inde de illis p'dican
 do facile etiam tema et illis eni p't.

Caput vdu'
De Proprie.

Proprio Concionis e' signa enunciat' maa' tractan
 da brevibus verbis, q'c' uni versa' complectens.
 Eligenda igit' e' maa' aliqua temporis, loco, au
 ditori'q' congruens atq' de' clare et aperte verbis
 paucis enunciatur, sicut in superiori ubi de
 forma Concordij exemplo, Pacientia' vrasu' sus
cipio ad illa' vos nunc animare volo En
 in his verbis enunciatur pp'io Concionis.

Proprio Concionis d' e' clara ita ut ab omnib'q'
 p'cipiat, unde pp'nes verbis metaphoricis et
 tem' d'ictonis, metaphord aut allegoricis ex
 prop'p' omnino sunt vitiosæ.

Edo d' e' brevis una periodo illa, paucis verbis
 comprehensa, Completa. si in Concordio ipso
 clare exprimitur maa' tractanda in Concione
 tunc loco pp'nis et p'p'is verbis p'ferenda hæc

dicti pnt; De hoc opus institutus oratio v
hoc habet ultimore exponere volo in cursu v
limita

Stio Et est Comprehensiva totiq; qd; dicitur in Con-
 cione.

Stio Et est conveniens loco, auditori, tempori.

bona attendant oratores vitia Domini hantia
 in eis, ad quos dirigit suos sermones ut
 eis melius possint. Vitia aut communia et ma-
 nifesta n' obulta et particularis t'm p' pond. De
 occultis enim nunquam de publicis aut particulari-
 bus personis raro et n' nisi cu' consilio superio-
 rum licitum erit in concione vocem suam caele-
 stare. Plurimum venustatis h't concio, si p' p'rio
 illic dicitur in partes. tam hoc in usu e' apud
 celeberrimos aucthores, ut Gratianus sub p'p'os
 in aliq; quot dividant partes, et ex p'rtentia
 conferendum e' particubne multum conferre,
 ut elegantia concionis praesenti si' ut exqui-
 sita et elaborata, ab illa obscuritate pulvere
 auditoru' si' mult et oratore p'vant. Et hic
 faciliq; res suas optimo ordine distri-
 buat exponat, tu' p'ponenda memoria retineat
 et ille faciliq; easde' p'cipiat et pariter memo-
 ria teneat. Dicamq; itaq; hic de divisione
 pauci p'missi de p'nto ductione

Sectionis prima de introductione

Introductio e' transitus brevis a p'p'one ad divi-
 sione concionis in d'coru' enunciatam
 p'p'one statim enunciare ipsamet divisione
 cu' sic ne d'coru' nec sig' p'fecty illo in loco
 inveniret p'indeq; sterna d'coru' e' via a p'p'one ad
 divisione ita ut d'coru' ab illa ad ista descenda-
 tur p' discursu' brevi et ita accommodatu', ut erit
 p'p'one ac divisione legitima sig' d'coru' ne effi-
 cere possit

Introductio Et est brevis cu' om' sit orationis velu-
 ti quod da' verbulu' fatigabit auditorem cupi du-

in ipsa orationis int' oratione intrare, si longiori
circu m' moretur.

Udo debet esse prima quae adhibet, p'p't' efficitur
communicationem inter p'p'te' et diuinit' q'ff' efficitur
re, p'p't' si est remota.

Udo d't' ee ornata uerbi bene ordinatio ac et
iam si opa e' figuris. Introductio n' p'p'te'
antea, separabat ab exordio et nō nisi fiebat
post invocatione, est usq' in ualuit, ut cum of
exordio, p'feratq' simul in diuisione ante invo
cationem.

Fontes in introductione aliquos h'c recensemus.
Udo Introductio sumit' ab enumeratione
partiu' in conuisione dicenda, q'ut' in aliis uer
bis enunciari d'nt, sic usq' de Confessione dic
tury q' facta p'p'te' tali: Hodie ad Confes
sionem p'p'te' standa uos animare uol't
sic in introductione facere p'p'te' - Duplex
generis inueniunt' peccatores, et confesio
ne auersari uidentur, formi dolo' qui nes
cio q' terribile in huc miser cordis et clame
tid' tribunali considerantes ab illo oino deter
rent, et ignari qui methodu' illig' faciend'
ignorantes in capelle sua' tanq' legitima
cau' protegere uolunt: hos itiq' presenti ser
mone ad confessione' peccatoru' suoru' faciend'
menti p'p'te' de primo animabo formi dolo
sus demonstrando q' n'ket' sit in confessione
q' reueren' de beat' udo animabo ignares do
uendo eos methodu' quomodo sua confite
ri debeat peccata.

Udo Introductio sumit' ab enumeratione par
tiu' pluriu', ea qui by aliquos reuicunt' et aliquid
apertumq' de eodem ma'a. Multi sunt
qui confessionem auersant, Heretici blasphem

mundo illa signentur hinc a pullantes totali-
ter detestantur. perversi Catholici iuxta
by putatione vinctis onusti ac desole depre-
santes salute sibi proficere minime arbitrantur.
Alij meticulosi ne ad quod horribile in illa con-
siderantes ab illa deterrentur, alij methodi
illius faciendae ignari insuperabilem in faciendae
illa difficultate se sibi putantes ab illa se ex-
cusant. Non est mihi verum nunc ad hereticos, omnes
omnes in sinu suo matris Ecclesiae complectentis nunci, de-
spersionem ab amicitia vestris omni aliena puto, de vano
timore et ignorantia ne forte aliquos a Confessione re-
trahat, si nullis formidat: iam ergo hoc praesertim nunc
ad confessionem faciendam animare volo, ac primo a
mihi malo formidolosae.

3ta Introductio fieri potest a simili exponendo ali-
qua similitudine in parte illa resoluendo ac cum
proposita mea comparando, sic ut aequo quis
de tentationibus et modo resistendi illis facta propo-
siti: Videmus quomodo tentationibus resistere debet
omnis, sic in introductione fieri potest: Vidistis ali-
quando ne faller aut kaltem audistis de istis qui
modo vita militare in ducentes in proliis suis
aggrediuntur hostes, nunquam ipsi aperto mar-
te violentus in illos coniciunt manus nunquam
per latenti modo insidias parant, nunquam do-
mesti ut illis ad prodantes illos corrumpere lato-
gant, et qui illis resistere volunt, certa non mo-
dica vi prudens, et in suos coniciunt animadver-
sione necesse hinc. Eodem modo bellator hic
et in insuperans non salutis hostis, diaboli in quo
non debellare venatur, modo magis forte corrup-
pendo, modo latet ex insidiando, modo domes-
ticos nros carne sciet et papicones nros ferrum
pundo victoria de nobis reportare salutem, magna
quidem forte turine, prudentia latet in se ipsos amicum
versione indigemus. Et haec est quae praesentia

digressu vobis proponere debet, ad q̄ attentio
 ne quædam preparata: ac imo ad vincendas ten-
 tationes, ne cepe habeamq̄ magna fortitudine
 ut inimici manifestum ostentia in p̄cipua
 mus. Ad vincendas tentationes, ne cepe habeamq̄
 n̄ motu p̄cedens ut inimici in uobis detegere
 valeamus. Et ad vincendas tentationes con-
 tinua ne cepe habeamq̄ attentione ut a carne
 et passionibus vestris si decipiamur.

¶ Introductio fieri potest a Luciano. Sic ergo de
 mercede nobis a Deo in celo preparata dic-
 turus est enunciata pp̄ne talis: Videamus quanta
 p̄ laboribus nostris a Deo merces sit prepara-
 ta, sic introductionem facere poterit: quanta
 sit merces illa, quam mandis suis reddere
 conseruit clipeis laboribus vos minimum
 dubito, p̄spectu hauri dubio habetis, qm̄ in
 certa q̄m̄ exigua, et brevis mouentis spatio
 durantia ab illo conferantur p̄mia, de
 muliere t̄m̄ et n̄ satiare, recreare aliq̄
 tulu, n̄ autē p̄fecta adimplere leticia fieri
 de se querentia hauri. Et queant hauri
 Cerda, aut n̄ talis merces nobis a Deo re-
 promissa, nemine fallit, q̄ nihil illa certiq̄
 p̄fecte satiat, q̄ nihil illa magis, in enarra-
 bili leticia cerda hauri p̄fundit, q̄ nihil illa
 durabilis. Et si j̄ bene p̄pendamq̄ ac uigil-
 latim uideamq̄ amo qm̄ sit certa, uobis qm̄
 magna. Et sic ergo defatibilis ē merces ista.

¶ Introductio fieri potest ab explanatione Evan-
 gelij u. in Evangelio de muliere Chanaea
 potest dista fuit in exordio qd̄ optima
 hinc mulier in cruce sua ad illi ad hi bu-
 rit methodum et q̄ nobis expedit illa imi-
 tari facta, huius mundi pp̄ne. Discamq̄ ergo
 ex exemplo huius mulieris qualis ei debeat
 oratio nostra, sic introductionem facere poterit.

mulieris
 oratio

Mulier hęc Chananea inest quę festę audi-
tu Dñi in partes regionis suę aduentu in-
trauit et precidit pedes eius. Calia a Chri-
sto assimilata nullatenus nullatenus offendit
omnino syquissima hanc assimilatio potest
dñi uelut Catella cadentibus de mensa dñi
cupit saluari micis. En quę humilitas
clamat post dñm et in misericordia dicit mi-
serere mei fili dauid, quantę ardet re pul-
sa papa n̄ desistit & multiplicat oratione
quę Constantia et in petitione perseveran-
tia. Volumus auditores ut in deprecationibus
nostris a dño exaudiamur, oramus illū cū
instat hęc mulieris, dicit, oratio nostra dño
cū humilitate conueniet modo cū ardore ad
dñm emissa 3tio sustentia, perseveran-
tia munita.

Plures intro ductionis fontes usq; et celeberr-
mū Leticio oratorum facile edicere poterit.
Præterea una met dicitio, Coniunctionis fontem
intro ductionis aperire et oratori. Attendat
bene orator ex quo fonte dicitio suę
desumit orationis aperiat illū fontem, id ē
fundamentū dicitiois hęc pauca expo-
nat uerbis antequam ipsa profert dicitio
et sic facile intro ductionem construere po-
terit.

Sectio 2da

De Divisione.

Divisio ē propriis in partes distributio.
Divisionis usq; iam nunc ab omnibus laudibus
celebrat et approbat, et uix quemdā reperies
qui illa placere sibi nō afferat. Et cetera plurima
hęc commoda. multū hęc orationis elegantia ac
perspicuitate amport oratoris et auditoris

memoria² ut res in illa contenta facilius et Sicut
 lig illi inhaerant, maxime iuvat, et ut cum ma-
 jori facilitate construat oratio plurimum iuvat,
 Divisio dicitur esse unum nunciat hoc est eam res nunciat
 ita partes suas in Concione proposita in Fel-
 lectu² tunc modo debet ut si autem subtiliter
 fingat more dialecticus.

1do dicitur esse clara quia adhibet propter p² spi-
 ritu² concionis.

2do dicitur brevis paucis verbis et membris
 absolvatur bimembris aut trimembris pu-
 tipimum est usitata, aliquando potest esse quatuor
 trimembris et idcirco magis exigit.

3to dicitur habere membra inter se convenien-
 tia et ad eundem scopum tendentia ne si de
 cas fiat plures appareant contiones.

4to dicitur habere membra se excludentia, ita
 ut unum non contineat in alterius sensu ali-
 os non partitio. 5 repetitio est eiusdem.

6to dicitur habere membra ad aequantiam totum
 ne plus v. minus dicat in Concione quam ea
 quae divisionis membra promittunt.

§ unicuique

De fontibus Divisionum

1mo Divisio sumi potest ex Definitione seu
 Descriptione magis. Sicut de peccato iusto de
 descriptione S. Thomae fieri potest Divisio:

Per peccatum avertimur a Creatore et per
 hoc manifestat nostra malitia 2do per pec-
 catum convertimur ad creaturam et per hoc
 indicatur nostra imprudentia.

2do Divisio sumi potest et Divisione ipsius magis
 in Concione tractanda enumeranda sect

partes illig quas in se aut sub se conti-
 net v. de penitentiâ: Vera penitentiâ req-
 rit s'mo Confessionem vdo Confessione nec-
 esse satisfactionem. Do Scandalo. s'mo sca-
 dalu' probere e' in y'eus malitia, vdo sca-
 dalu' lumere e' n' modica dementia

2do a vario respectu subque m'as tractan-
 da considerari p't v. de Eucharistia in
 Cena Dni. s'mo hodie instituit nobis ex-
 cellenti'simū sacrificiū qd e' sup o'ia alia
 deo maxime acceptabile vdo hodie in-
 stituit nobis plenū charitatis sacramentū
 qd e' sup o'ia nobis amabile

3to a causis una v plurib' simul. v. de a-
 more Dei erga nos. Deo dilexit nos mult-
 tu' s'mo qd e' p'pū nostrū vdo qd e' finis
 noster

4to ab effectibus v. cinis quadrantal' s'mo de
 primit' supbia vdo coe'cet avaritia' 3to p'p'
 sumdat concupiscentiam

5to a causis simul et effectis v. de supbia
 contemptu digna in suis causis vdo deploran-
 da in suis effectis

6to a proprietatib' vci v. ignis inferni s'mo e'
 duratione sternū vdo p'bat acer bitto immensa

7vo ab adiunctis v' tu' antecedentib' tu' conse-
 quitatibus tu' subsequentibus omni' b' simul
 v. sigillatim sumptis: sic adiuncta divitiab'
 considerari p'nt s'mo divitiū acquirunt cū dola-
 re vdo p'p'ident cū sollicitudine 8to amittunt cū
 dolo

9no a coniunctione unig' mat' cū alia idē du-
 pliciter s'mo cū una t'or' m'as refert ad alia' p'
 p'p'iat' de alia v. de resurrectione 1ti e' motu v' re-
 surrectionis n'it' spiritalis vdo Exemplar

Udo cu' amore de se in vice prae dicuntur, ut amor mundi excludit amorem Dei Udo amor Dei excludit amorem mundi.

16. A Comparatione unig' mada' cu' alia' ut Conuicti amice allare sacrificantis et hoc e' Cae' nra' letitia' ead' e' tribunal' iudicantis et hoc e' cae' nri' timoris

17. Ab argumentis afferendo rationes allate proprias ut Penitentia ad longu' temp' dita' incerta e' Imo qu' in certu' temp' Udo In certa gratia Et incerta voluntas penitendi.

18. Ab incitantibus afferendo motiva allicientia ad faciendum u' omittendum aliq' u' ad condonandas iniurias mouet nos Itaq' Imo Verbo Udo Exemplo Etio' Promis.

19. Ab emib' uita' propositam mada' q' forte deprehenduntur in auditorib' ac illis in Introductione enarratis atq' explicitis aspernant' contra na' veritates, atq' simul cu' enarracone' erroru' enunciantur ut Condonare iniurias Imo Putant hinc e' indecorum, ego aut' dico multu' e' nobile Udo Putant e' noxiu' ego aut' dico multu' e' utile.

20. 124. A Contrariis cu' mod' tractand' contraria tribuuntur ut Penitentia frequens nos saluabit Udo Penitentia frequens nos condemnabit.

21. 125. A questione ut Imo Videbim' an humilitas nobis sit necessaria Udo In quo consistat Etio' quomodo a nobis acquirenda, huiusmodi' Divisio' praevertim' in locutionibus quae ad auditores inferioris ingenij habetur est adhibenda.

22. 126. A Problemate ut Qui se ipsu' amat, odit, Udo qui se ipsum odit, amat.

23. 127. Ab oppositione unig' et negatione alterig' ut Penitentia' u' sine mora Udo Integre sine exceptione Etio'

quo constanter sine reu. diuo.

18. A Mudo v. Verbu' dei audiendu' e' amo atten-
te vdo utiliter.

19. Ab Obiectis v. in mundo corrupto amo nihil
e' honestu' vdo nihil vere jucundu' quo nihil utile.

20. A Subiectis v. Fidem profiteri debem' amo Cor-
do vdo Ore, quo Opere.

21. Ab A' diuinctis p'sonal' sic a diverso statu lauda-
retur s. martinus. Videam' auditores amo mili-
tis pietate' vdo Pastoris sollicitudinem. Sic a loco
laudari popet s. Stanislag krotka. amo vixit in
mundo ut martyr vdo in Religione ut Angelus. Sic
ab atate et seculo de s. Agneta. amo in tenera eta-
te triumphavit de Tyranno vdo in secula fragili
triumphavit de se ipsa.

22. A mirabili quod ea conjunguntur quae vis con-
jungi posse videntur. v. De s. Ludovico amo in
dignitate humilis in diuitiis pauper quo in de-
votionis mortificatione studens.

23. A Rebus Eccl'ae v. in Epiphania Dni offeram' s.
abo infanti aurum dilectissim' vdo thus devotionis.
quo mirram mortificationis. In festo purifica-
tionis in portante' luminaria amo est ardor in-
ternus devotus ut placeat deo. vdo est lumen
exterioris devotionis ut edificet proximos.

24. A Themate. Duplex am' omni p't et hoc
fonte lenitionis partibus amo quod in ipsis
verbis sine ulla deductione et explicatione
continentur duae v. plures partes v. De s. Joan-
ne Baptista amo Joannes erat lucerna ar-
dens vdo lucerna lucens quo quae v. plures propo-
sitiones v. de terminis reperiunt in Evangelio vdo om-

omnig ex thremate particio p explicacōe verbor
 et semg illol cōt ex illo infernisse deducit. Vt ca
 illo textu ecce merces vestra copiosa e in ca
 lis deduciposset particio concionis in hunc mo
 du' quib' h'it merces v'ra p' m'p'a clare de
 ministrant verba: ecce merces vestra inq't
 Itq' verba sane illig st, q' sicut falli ita q'ferri
 ne fallere p't, hunc certam hanc mercedē be
 dere debemus. Ad dit quod sit copiosa, hinc de
 magnitudine illig maxime dubitare licet pro
 mittit in celis, hinc in sternū illa duratura
 colligere consequens ē. H'c st qualiter mer
 cesis v'ra quas sagillatim perpendimus
 ac imo merces v'ra ē certa e'c merces
 vestra inq't Itq' v'ra merces v'ra ē magna
 ecce merces vestra copiosa h'c merces v'ra
 ē sterna, ecce merces vestra copiosa est
 in celis.

Eni quoy p't particio ex historia aut parabola
 in th'p'atē concionis contenta, quō nimirū in
 illa aliquo, quō divisione subtrahere p'nt con
 siderant, sicut sup'q' exemplū ē de muliere
 Chananea

Appendix Amia

De Invocatione

Post p'p'ne et eig' d'ivisionē faciendam a concionato
 re in vocatō p'p'ne ut felicit' successu' habeat oratō ca
 lecto in p'p'atē subtrahit.

Optima erit invocacō si m'at' accomod'et, s'om
 per v'ra i' d' v'rbis concepta enuntiare aliq' p'p'
 tidū auditōib' p'nt, p'p't exemplū sequente
 generali subiectū, t'at' o'ratōe spiritū apertū
 ē tenua mea nihil p'p'ne efficiat verba si p'p'
 potēti tua suffulget in p'p'ro grā: tribue ergo

donat largitor auxilium ut et ego ad M. duc
glorio predicare et auditores cu fructu per
cipere valeamus qd ate expositio p in
derespiciant d'ndi Anis de Mand

Appendix 2da
De subdvisione

Subdivio e' partitionis locutionis alia id est par
tio, q' dicitur dictionis.

Subdivio ppt' propriu' conuionis eiq' ele
gana, tu ob memoriam b' d' d' multu' e' com
mendabilis. vno tunc illa nullatenus videt' e'
pope confirmas nisi forte qd utiq' via contin
gere pt' talis ad inuentione' sua, q' u' u' ca be
ne exposita, ac longiori illoz ell' ganti' r' a' d' ni
mus sup' effluenti amplificatione digesta, ad
replenda una' conuionis sufficiat parte. Con
ditiones et fontes subdvisionis st' iude q' et di
uionis, vno inferiq' ponendi ad confirmanda
lou' illas subministrare poterunt, p' om' f' am
b' d' d' p' ost' inuocacione' p' n' ipso aliquo b' d' d' p' i
mo ad illa' d' d' curia.

Or' vites b' d' d' uionis multu' auditorib' placet
p' v' d' q' p' t' fieri p' d' d' q' aut b' b' q' ab' d' d' f'
meritoz, si t' d' p' p' t' explicanda' p' p' n' e' requi
sunt plura, illa utiq' adhibenda st' d' d' mo
do n' n' n' p' t' d' d' d' conuio.

Caput 3tiu

De Confirmatione.

Confirmas e' exp' d' d' r' a' m' b' y' p' p' o' p' o' s' i' t' a
ma

modi p[ro]bas.

ab h[ab]e[re] conu[er]sionis parte o[mn]i[um] vis et fructus
pendet orationis, deliquit inq[ue] orator elegantia
illag[ue] solida argumenta ut ventille p[ro]posita
audientibus eff[er]e caute p[ro]uadere valeat.

Loci s[unt] partes argu[men]ty desumpti p[ro]t[er] argumen-
to ad p[ro]bandu[m] p[ro]p[ri]e s[unt] duplices. alij Ora-
torij, alij Theologij. Oratorij ex eo dicunt[ur]
qu[ia] ad audi[en]s Oratores pertinere videntur,
licet ut plurimu[m] a Dialecticis mutuantur.
Theologij aut[em] sic dicunt[ur], qu[ia] p[ro]p[ri]e Theo-
logia illis tenuit[ur]. Oratorij loci alij
dicunt[ur] Intrinsici, alij extrinseci.

SECTIO IMA.

De locis Oratoris intrinsicis.

Loci Intrinsici dicunt[ur] illi, q[ui] alicui rei s[unt]
n[atu]ralit[er] inherenti, v[el] ab eiusde[m] e[ss]entia p[ro]flu-
unt. Sex p[ro]cipui numerant[ur], scilicet a
Definitione, a Notatione p[ro]p[ri]a, ab Enu-
meratione partiu[m], a Toto, a Causis, et
ab effectibus. Itaq[ue].

Notio Confirmari p[otes]t p[ro]p[ri]e a Definitione
mod[us] de qua habet[ur] Verbo. Definitio aut[em]
e[st] co[n]ceptio vera quae n[atu]ra[m] et p[ro]p[ri]etates rei
explicat, unde apud Oratores si ita tenu-
p[ro]p[ri]e ac apud P[ro]f[ess]ores vix h[ab]et Definitio
am accipit de significatione. Ut e[ss]e explicat
aliquid rei apud P[ro]f[ess]ores p[otes]t appellari Defi-
nitio s[ed] offerri explicat[ur] illig[er]e p[ro]p[ri]etate
g[ener]alia s[ed] p[ro] illa quae p[ri]marie conu[er]siunt[ur]

in illa re, et quod constituant illud? A quod
 oratorum ars sufficit etiam si patit e sepe hanc
 parte p occupari tunc d illa, quae n prima
 orio insipienter in re nec illa constituant,
 et tunc in separabilia ab illa re imo ea p re
 parabilia sine quibus res illa esse pot ordinari
 ne am esse n solet, et potig huius in alteri
 rei conveniunt, explicat rei affectu pot, atq
 appellabit definitio.

Triplet res aliqua definitio pot, emmo p af
 firmatione, ex deq e summu bonu sed p ne
 gatione ex deq e ens nulla hanc valens im
 pfectione 3tio p affirmatione sionu et ne
 gatione ex deq e ens summe pfectissimu,
 nullu continere valens im pfectione.

Quattuor modi ex hoc loco argumentari pot ora
 tor. 1mo qundo aliqd dicitur definitioni infer
 re pot qd dicitur et de pinto ex. Si tunc auri
 immoderate, et in explicabilis, est vitiosu e
 randa, Ergo et avaritia. 2do qundo ali
 cui tribuitur definitio inferre pot, huius eide tri
 bui debeat definitio ex in magnanimitate
 proceru plerumq reperit magna de se pro
 sumptio et contumptu alloni et superbia.
3tio qundo aliqd n convenit definitioni in
 ferre pot qd n dicitur de pinto ex firmo au
 rium Si tunc auri immoderate n de cet
 hanc? Itamq ergo et avaritia.
4to 2do ab aliquo removere definitio infer
 re pot qd removere debeat de pinto

ut si des Lateranos n^o e' diffusa p^o univ^o
 In urbe ergo n^o e' Catholica.

2do Confirmari potest p^o ab explicacione n^ois ca
 ponendo qd significet vocabulum eig, si plura
 s^o nomina alijs glorijsi significantib^o v^o se
 ig. salvatore, foraria ut dicit s. Bernardus
 stella maris Mich^o et quis ut dicit, Gabri
 el fortitudine Dei Raphael medicinam
 Dei Itq^o scit unctum etc.

Huius loco addi potest long^o a coniugal^o, scilicet ex
 plicando illa quae ab alio sua desumunt a
 pullatione v^o spig a pietate, sapiens a sapi
 entia etc. Sic sapiens dicit ille, qui voce
 sapientia praeditus e', q^o r^o medicinal^o vel notu
 lia h^o, quomodo ergo appellabitur sapiens
 q^o obligatione statu sub h^o noraa laborat.

3tio Confirmari potest p^o ototo. Totu^o am a
 pud oratores e' illud qd e' communis et u
 niversalis atq^o, quod in illo quasi par
 te suas species, species respectu scilicet
 individuum q^o am e' illud, qd e' comu
 ne multis nam a se dicitur partib^o, sic
 habitus e' q^o respectu virtutis et v^o r^o
 species am e' id qd e' commune multis nu
 mero solo differentib^o. Sic castitas virgi
 nalis e' species respectu castitatis vir
 ginalis s. Agnetis et respectu castita
 tis virginalis s. Catharinae.

Ex hoc loco si argumentu^o fieri potest, qd de
 praeter universalis convenit generi con
 venire quod dicitur et speciei, et qd qd speciei

illud et individuum ex virtute e' laudabile,
ergo et castitas, castitas virginalis e' multo
laudabilis Ergo et castitas s. Agnetis.
No' autem qd dicitur de individuo dicitur de spe-
cie, aut ex de specie illud de genere.

4to Confirmari potest quod ab enumeratione
partium u' essentialium u' potentialium u' inte-
gralium u' accidentalium quae componunt
aliquid totum. In quibus modis loco hoc uti potest
Orator, sicut affirmatis omnibus partibus affir-
mare potest totum, ut s. Casimirus vivit concu-
piscit carnem, concupiscit oculos et
superbia vitia, Ergo vivit universa gravitate
mundi.

2do Negatis omnibus partibus, negare potest totum, ut
illud s. Pauli: Certus sum quod neque mors, neque vi-
ta, neque principatus, neque potentates haec velle, nec
auctoritas alia poterit nos separare a Christo. Et
3to Negatis alteris partibus affirmatis pars
quae superest, aut affirmata una cetera ne-
gantur, ut quod pauci salvantur huius mundi e'
Deo, quod omnes vult salvare, nisi diabolo qui re-
movere ad peccatum cogere potest Ergo plurimum
voluntas, quae libenter peccatum amplectitur.
Sed in illo Deo, ut loquitur s. Paulus glorian-
du' e'. Ergo non in divitiis, in voluptatibus.
4to Confirmari potest quod a causis. Cuius
autem e' principium, quod tripliciter numerantur
causae: Efficiens, Finalis, materialis, Formalis, et
Exemplaris.

Causa efficiens est prout alterius productiva. Ex hoc loco argumentari potest Crater sicut ubi nulla ad huc causa efficiens nullus ibi ad huc effectus, ut in B. V. Maria non quia prout fuit voluntas, Ergo nullum in illa fuit peccatum. Idem si bona est causa bonorum effectuum est impossibile potest Crater ut Deus est summus sapiens, et quomodo diceret illi apparet tibi o miser homo restitue ad mille ordinasse, et uxor se igitur decoreta illi res tuas optime ordinasse.

Causa Finalis Est illa propter quam aliquid fit ad eum est motiva Causa efficienti ut aliquid producendum. Ex hoc loco argumentari potest Crater sicut ea negotiatione finis negotii et effectus ut qui immunis est a concupiscentia res alienas, communis quorum caretur a vitio furti ut propter sciendum huiusmodi concupiscentia est committi solet. Idem et bonitatis finis bonum est inferat opus. Libri pro se ad illum ordinem ut bona est charitas proximi Ergo et elemosina, ut si opus aliquid pro se ad finem non ordinatur et bonitatis finis non licet inferre bonitatis operis. Si male ut argumentaretur bona est elemosina, Ergo bonum est furtum, ut quis committit propter illam sciendam. Idem si quis desiderat finem inferat Crater illum. Ut bene desiderare et quidem media ad illam conducentia ut Salvari cupis o peccator eorum penitentia tibi augendum est.

Causa Materialis Est illa ex qua aliquid fit. Ex hoc loco argumentum sumet Crater. Idem ut

convenit mal ex yus e effecty, convenit
quo effectus, et yus no convenit mal pu
ritatem dicitur effectus. Si dicitur proban
vit Det idolu no ppe vivere ac comede
re, qu ex luto constructu erat.

Causa Formalis Est p ymo res constituitur
ut later, Duplex aut e forma alicuius rei
una e specialis sine qua res illa e neg. al
tera accidentalis, quid rei advenit contingen
ter, atq ab illa reparari pt. Hinc demon
stratur ea excellentia aut ignobilitate formae
demonstrare poterit excellentia aut ignobi
litate rei yus constituit. Si ex excellentia
ad hinc inferat excellentia in signet ho
minis, ex excellentia pietatis inferat ex
cellentia hinc pui, ex turpitudine peccati
inferat turpitudine peccatoris.

Causa Exemplaris Est illa ad cuius similitu
dine aliud fit. Hinc etia ex excellentia
aut turpitudine exemplaris, inferat excel
lentia aut turpitudine effecty, q fit ad simi
litudinem eius usq ad hinc et ad imaginem dei
creata, ex ynta eius pulchritudo &c.

Obi Confirmari pt ppo ab effectis. Ex hoc loco
argumenta sumere pt orator. Imo si existit
effecty Ergo debuit praexistere illiq causa qd
tunc Creatura Ergo existit creator vdo ex bo
nitate effecty bona ea caa e inferat orator
Arbor em bona ut luy lty bonos, mala ma
los puit fructy.

See

Sectionis 2da
De Locis Oratoris extrinsecis

Locis extrinsecis appellantur illi qui non sunt ex ipso re
nati sed aliunde adhibiti et ubi epena rei adduf.
Sex numerari possunt, et simili, a dissimili a Con
paratis, ab adiunctis, ab Exemplis, a Testimo
niis. Itaque

1mo Confirmari potest pro a simili. Similitudo autem sive oratio distincta res sive similes inter se affectione et relatione declarans.

Ut similitudo legione adhibeatur res, ut sive ut non sit frequens ratio ut sit rei valde accommodata ne contorqueatur et violent applicetur sive eius ad res opposita 2to non sit plerumque, sordida aut ridicula 3to non sit subtilis sed capta audienter accommodata.

Quadrupliciter similitudo adhiberi potest.

1mo nulla similitudinis exprimendo nota est in equo indomito inquit inquit hinc ad ducit.

2do Apponendo aliquid similitudinis signum est in similitudo indomito equo in precipitum hinc ad ducit 3to afferendo similitudinis partes scilicet proprie, et additione seu appodati illas breviter tractando ut sicut equus indomitus in precipitum hinc ducit, sic ira indomita in profundum peccatorum detrudit 4to afferendo predictas similitudinis partes, illasque fere exponendo ut Equus indomitus propterea inutilis est nemini desiderabilis, multa damna se populi affert et Panis hinc ira unquam ad vitam cum illis honorate producenda plane ineptus, nemini amabilis nullis se malis precipitat.

2do Confirmari potest pro a dissimili. Dissimilitudo autem est de contrarietate dicitur aut

aut plerumque vel in aliqua affectione
 Casus condiciones postulati, ipsi modis ad
 haberi potest dissimilitudo, quod et quibus simi-
 litudinis et multi plura, alia tunc sunt dispa-
 rata, alia contraria, alia contradictoria, a-
 lia privativa, alia relativa.
 Disparata est illa quod ita sibi opponuntur,
 ut non minus illis opponantur, et de etiam alio
 nomine dicunt repugnantia, quia cum habe-
 ant diversas affectiones simul rem sta-
 re nequeunt, si v. g. odio habes ope-
 tor ut am penitentia, et quomodo dicit
 que laudat illos et hanc via se secuti con-
 vis est odium et laus non directe et tra-
 xime et sibi opponantur, cum laus magis pu-
 gnet cum vituperio et odium cum amore, et la-
 me utique laus vera cum odio eius de rei con-
 ciliatio negat.

Contraria sunt illa quod maxime sibi oppo-
 nuntur ita, ut similitudo alius non opprobriantur
 ut vitium et virtus, peccatum et gratia sancti-
 ficans.

Tripartita a contrariis et disparatis argu-
 mentum oritur desumere potest.

1° Verba verbis opponendo, sicut facit
 apostolus 1. Cor. 4. Nos infirmi vos autem for-
 tes, vos nobiles nos autem est ignobiles et in con-
 traria opponuntur contrariis et in membra
 membris opponendo. Sic Tertulius de Testim.
 ad Cap. 6. Stabit ante aulam Dei in iudi-
 cio nihil habens dicere, Deum predicabas
 et non requirebas, demonia abominaba-
 ris et illa adorabas, iudicium Dei appellabas,
 et se non credebas. Et in membris se pu-
 gnat seu disparata tunc ponuntur.

2° Per hoc periculis opponendo 1° id est
 per

Tortuli. Apollonij. Cap. 1. de malis aut ti-
more, aut rubore trā p̄fundit, denigmas
flepici gestiunt labere, devitant appa-
rere, tepidant demprehensi, neyant accu-
sati, nec forte q̄dō facile aut semp̄ Confi-
tent. Christiany vō qd simile neminem
pudet, nemini peritet nisi plane retrō
fuisse, si denotatur gloria, si accusatur
nō defendit̄ interrogatq̄ v̄ ultro Confite-
tur, damnatq̄ graas agit. En periodi dis-
parata ponuntur.

Contradictoria s̄ ea, quae unū negat id qd̄ alte-
rū affirmat v̄ e. r. e. huius utunt̄ oratores ut
allena deserviant et sua stabiliant. Scyph-
v̄m qd̄ si p̄p̄o affirmativa sit vera hec
tiva. It̄ e. falsa et vicipim̄ s̄ v̄. Deq̄
on̄ vel cura gerit Ergo Conp̄e blasphemias,
peccator qd̄ deq̄ op̄bit̄ e. tui. Privativa s̄
illa quae unū est aliqd̄ positive p̄mittit
aliquē dicens, aliud aut em̄ Absentiam
p̄p̄o significat v̄. Justq̄ et peccator, m̄is-
et v̄ba, dives et paup̄s. s̄ v̄. Ecce tot vir-
tutibus es destitutus et quomodo diviti-
te curā deo estimare potes.

Relativa sunt illae quae ad se invicē referunt̄
ita ut curis unius q̄ recipiano includat Co-
gnitionē alterius v̄. Pat̄r et Filius, Dominus
et servus, s̄ v̄. Pat̄rem vocam̄ deū, ergo
sumus filij eius, O gentes nostrū bonū.
Stio Confirmari p̄t̄ p̄p̄o Coniunctis a Com-
paratis.

Comparatō autē e oratō, quae duos plures ve res
in aliquo tertio qd̄ sit utrisq̄ commune Co-
feruntur
Differt Comparatō a Similitudine in eo qd̄

Ad comparatō fiat in quantitate id ē ad ea by
se pluribz rebus in aliquo re collatis, cōter
dicitur paritas aut imparitas v. g. si Petrus
et Paulus in Evangelico labore simul Cō
mparati dicantur in hoc æquales v. altern
ter dicat ioh̄ ē nor. si similitudo cōm fit in
qualitate Cō ē cū a convenientia & oportu
ne aliquid quod inter ipsas res comparatur
dicitur argumentum v. g. ut vos ad aratru
sic nos ad labori nascit ubi nulla mentis
fit paritas iuris aut noris.

In foriāte ex hoc loco argumenta p̄t desu
mere cōter.

Arro a pari quōdo res vno s̄t æquales in eo in
quo comparant. sic s. Paulus de ipsū comorien
dans dicit, in quo vs audet, audio et ego
Hæbrei sunt et Ego, Semen Abrahæ sunt
et ego, Israëlita sunt et ego.

Loq̄ hū inveniunt ad amplificandū ad laudā
dū aut vituperandū usur pari p̄sertim p̄t
in locutionibz p̄negiatis comparandū hū
sanctū alteri v. g. s. Joanne cū Angolis
in Castelle cū Patriarchis in fide Cū Pro
phetis in solitudine

2do si juri quōdo int̄ res comparatas una
alies excedit. sic illi argumentat si Ego
lavi pedes vestros magis et vester et vos
debis alternatū labare pedes.

3to a nori quōdo int̄ res comparatas aliquid
deficit. sicut v. g. si jenu^s quō hodie ē et nor
cras in cibariū mittit, Deo sic vestit
fate magis vos modice fidei 4

2to Confirmari potest pro conuentione ab adiunctis, si ante adiuncta circumstantia quidam cum rebus coniunctis,

Adiuncta alia sunt res, quae rebus, alia personae, quae personis conueniunt. Alia sunt quae antecedunt, alia quae concomitantur, alia quae subsequuntur, plurima numerari possunt adiuncta personae.

1mo Sexus secundum quod dicitur aliquis mas uel femina multa est decet et dedecet ad tenendum seum uel ab eo separari aut prodestari potest quod per se non habet ad oppositum sic ea est quae uel uirginis sanctissimae propter pudorem, interni potest non saltem aduersa patitur sustineri propter.

2do Aetas si persona de qua habet sermo est puer uel iuuenis, uir, senex, deprehensa tunc non potest excusari aut vituperari quod potest, si bonum aut malum in aliqua re fecerit. Sic S. Ambrosius laudat B. Agnetem et eo quod in tenerissima aetate 13 annos martyrium subierit.

3to Cognatio si persona fuerit nata ex illustribus Parentibus si imitata fuerit duos a vos in uirtutibus

4to Aetas si persona fuerit nata apud Barbaros in fide gentili.

5to Educatio, si persona bene alius educaverit aut ut bona educatione uel mala habuerit.

6to Fortuna, si persona sit seruus uel liber diues uel pauper

7mo Habitus, si persona in aliqua re excelluerit uel in licentia, uirtute aliqua gestauerit.

8^{uo} Affectiones animi si persona fuerit

lato animo & dolore metu. Confecta, mo-
lestia morbo, lentioribus probata.

1^oo Studium, si persona venia ad aliquid re ad
hibuerit applicatone.

2^oo Casus fortuiti, si illi persona aliquid accide-
rent, et plurima alia adiuncta quibus ad
vesti possunt.

Ad iura res parit plurima inveniri possunt
vmo Causa dicitur potest tempore in quo factum aliquid
contigit sit nec congruum & incongruum. Sic per
Cruelitates herodis exagoras a S. Ambrosio.
eo quod tempore Con viri Joanne decollarent.

2^{do}o Loca ut ne sacer an profana, publici & privati
3^oo Occasio quod fuit quod per neglecta aut
arripita ad aliquid faciendum.

4^{to}o Modus, quomodo res gesta sit. & de hoc
5^{to}o Confirmari potest ab exemplis, Caem
plu' ann' e' facti alicuius expositione, alit' dicuntur
historia.

Revera historia profana: de Lucretia em dicitur
postea raro adhiberi dicitur imo si nihil ex ip-
sis ad reformationem vel colligi potest omnino non
decent, et si aliquid adhiberi sint gravitate
ex meliori nota historicis adducta ne facile
ter in dubium revocent.

Ad exempla reducuntur quorum parabola et in-
ductiones.

Parabola e' aliquid ingenio seu Commentu' quod
representat aliquid factu' fuisse, licet non sit factu',
non tamen repugnat quod fieri possit ut plures istius
Dng in Evangelio suo proposuit parabolas. Ad
imitationem habet aliquid ingeniose excogitare
poterit orator, ac postea elegantior sud pro-
positioni applicare, ne tamen videatur auditoribus

historia et verū factū ipsius narrare adhi-
bere poterit hae Verba: Quid vobis videtur
si hoc contingeret Et tandem para bola pponere
Inductio ē ea cervas plurimū sūb exēplis
duos aut trius, ut ex illis inferat conclu-
sio, quā tunc firmius videt qm si uno
tūc exēplis confirmetur, paucis am vrbis.
exēpla hae adducant, neq late exponant
ne ampliq qm par ē in confirmāone occu-
pent spatia.

Oto Confirmari pōt Propō a Testimo-
nis p̄hor et sapientū Et hīc col, hūc tū
et si nisi adhibita cautioe adhibendū.
Sic vq hūc ipsi iudicentur Sentiles En quo
modo unq ea illis loqf. neq em magis
tati orationis laud Confirmare videtur
ut exprimat nomen Et hīc i. p̄licy pone-
re textū eius et quare hūc confirmare
volunt Xari

Sectio 3ia

De Locis Theologicis

Noticia hōc locū felicit kaunre p̄sent orator ea
Theologia dogmatica et sacra Canonibus.
Hūc dicit si illis ac p̄sertim de usu illos dice-
mg.
Plurimū am numerant loci Theologici: Sa-
cra Scriptura, Traditio, Concilia, S. Patres,
Ecclē Doctores, Decreta Pontificū, Jus Cano-
nicū, historia Ecclesiastica, Theologia ip̄sa. Hūc
MMO Confirmari pōt p̄pōo Canonū et sacra
scriptura. scrip

Scriptura sacra e' verbu' Dei. Scriptu' ipsi a'fflante
 Senq' scripturae sacrae aliq' e' literalis, aliq' mystica.
 Literalis duplex e' simplex y eunde' o'io suo que
 yta scant continet. sic lex Laudate Dnu' b'c y
 tes et metaphoricq' in qua adhibent yta a'ppio
 scione adim'ppria' translata ex Oculi Dni sup' iustos
 v' em' deq' oculus ht, denotat t' q' deq' maiore
 attendat iustis.

Senq' mystica scriptura e' ille, q' aliq' ym' yta scant
 continet sed et yplex e' Tropologicq', Anagogyq'
 et Allegoryq'.

Tropologicq' alit' dicit' moralis, e' ille, quo res voci by
 scata' ulleriq' scant aliq' ad mone' p'ineas. sic y
 Ciru'p'io veteris legis scat. ut reseruat' vitia
 ad n'ra.

Allegoryq' sig' e' ille, quo res voci by scata' in Veteri
 Testamento adumbrabant ea que im'pleta s' in
 nova lege ex'p'ens in deserto a Moysse ceal
 talq' scabat istu' in caue' exaltatu'.

Anagogyq' sig' quo res voci by significata aliq'
 ad Celeste' Patria' p'ineas adumbrabant. sicut
 sic in yre'p'g' Summi Pontificis in sancta San
 ctos scabat in yre'p'g' futur' Ite Dni in celis.
 p'ppriu' lang' vine' ut dicit' s' Paul' A'p'lg.

Sig' hic multiplex scripturae h'c' e' p'p'io y'p'iculis.
 Litera gesta docet, q' credas Allegoria.

Moralis y' q' agat' quo tendas Anagogyca.

Multiplicia' uti p't' orator ad confirmandam
 p'p'ie sacra scriptura sermo afferendo textum
 aliq'ue, y' exp'esse in terminis eande' ym'p'
 p'p'uit continet venille' y' p'bando hanc p'p'ie
 deq' vult o'c' salvos fieri, afforri p't' testat'. Pau
 li e' y'p'ie intermissis dicentib', q' deq' vult o'c' sal

Salvos fieri, et non ad cognitionem ventis venire.

Ubi offerendo textum tale, et videtur reddere me per hoc
de propriis. Sic in confirmatione superius allata propriis
offerunt quos, potest hic textus: Illi per omnes mundum
et certe ut salvari possint omnes.

Ita offerendo historia illam ornate exponendo et
ad proposita materia applicando, quod hinc ad confir-
mandam proprie in hinc conferunt, illa ab historia
si rescribenda, ne nimis dilata multum occupet
spacium.

Ita offerendo parabolas et reges ac historia addita
in super ipsi explicatione. De dicendum de figuris
veteris Testamenti, quod ad rem trabant mys-
teria nostra.

Ita offerendo aliquas reflexiones sive mora-
les sive doctrinales, quod ex verbis scripturae
sacrae deduci potest videntur.

Reflexiones haec conceptus appellantur. Cavet Orator,
ut in locis difficultatibus praesenti oron-
tis sua adducat conceptus; cui facile errare
et contumaciter potest scripturas, et consolat
haec in parte interpretes sacrae scripturae et
Sanctos Patres, illorum si ex parte adducit re-
flexiones saec conceptus.

Cavet insuper orator sermo ne nimis frequenter
utatur scriptura sacra, ne potius sententia sua
illius ostendere, quam ventis proposita per hoc videtur.

Ubi si seu scripturae expressit sacra scriptura
re, utatur ad hoc auctoritate S. Patrum explican-
do si figuram aut parabolas, explicatio enim scrip-
turae propria auctoritate non fit.

Ita dicitur non seu offerat mysticam scripturae, pri-
us exportat liberationem si hoc fieri potest.

aut superstitiones, imo de illis populi moneat
 ne credant tanquam certa et indubitata
 Hic confirmantur per proprio Concilium et Concilia,
 Concilia sunt congregatio quaedam Virorum Ecclesiasticorum
 aliquid in materia fidei, morum, aut Ecclesiasticis
 et plura decernentium. Concilia alia sunt genera-
 lia, alia nationalia, alia Provincialia, alia
 Diocesana. Generalia sunt illa in quibus Episcopi
 totius Orbis ad Romano Pontificem congregati
 aliquid statuunt, talia sunt, Nicenum, Constantinense
 primum, Ephesinum, Chalcedonense et usque
 ad Tridentinum quod est ultimum Concilium generale.
 Nationalia Concilia sunt illa, in quibus Episcopi uni-
 versi alicuius Regni seu nationis cum suo Patri-
 archa aut Primatu congregati aliquid decernunt
 appellari etiam solent Provincialia.

Provincialia sunt illa, in quibus Episcopi universi
 alicuius provinciae cum suo Archiepiscopo seu
 metropolitanus aliquid constituent.

Diocesana in quibus Clerus universus alicuius Di-
 oecesis cum suo Episcopo congregatur, ibi etiam Concilio
 congregatus Episcopus in sua Diocesi aliquid dispo-
 nit.

Argumenta ex Conciliis generalibus. Si sunt legitimi
 maius de sumptis sunt infallibilia valent pro
 universo orbe. Ex Conciliis nationalibus provin-
 cialibus, Diocesanis si sunt legitima valent
 pro illis tantum nationibus, Provinciis et Diocesi-
 bus, in quibus sunt celebrata.

Hic confirmantur per proprio et si Patribus, aut
 Thronis illis scilicet confirmando sua Concilium

ppne. Totus autem H. Origines, Tertulianus, N.
 Aprianus, Athanasius, Basilus, Eusebius, Nocian-
 zanus, Eusebius Niponus, Iohannes Chrysostomus,
 Eusebius Praeceptor, Ambrosius, Augustinus, Hye-
 ronymus, qui ultimi 4. proprie et principa-
 liter Doctores Ecclesiae appellantur, et plurimi
 alij uti Leo, Beda, Cyrillus Alexandrinus,
 Hilarius, Isidorus, Bonaventura, Thomas
 de Aquino &c.

Tripliter modo uti potest orator sacer testimonio H.
 Patrum.

1mo Iuxta mentem illorum aliquid asserendo, et illorum
 verba, quibus mentem suam aptius afferendo.

2do Illorum exempli causa alicuius loci scripturae sa-
 erae adhibendo.

3tio Factum aliquid historiam nimirum aut parabo-
 lam ex illorum scriptis adducendo.

Caveat tamen orator ne nimis frequentem testem H. Pa-
 trum praestet, illosque genuinos non suppositicios ad-
 ducat, quos probende in parte est de scriptura
 sacra dixi trahunt, sensu legitime expo-
 nunt, ne contorqueat violentum ad suam mentem.
 Si in aliquo H. Patre aliquid minus coherens
 cum fide Catholica invenisset, tunc scire debet quod
 si hic de questione proposita ex professione scrip-
 sit, adeoque non adhibuit exactitudinem, et quod
 ca illud scripsit, et quod corruptum sit textus
 ab hereticis.

Quanta ut cum ipsis H. Patribus cultoribus, et
 Theologia et historia Ecclesiastica addiscere
 poterit orator sacer.

4to Confirmari potest propositio Antiquis a doctis

Summus Pontificus plura et a Summis Pon-
tificibus in materia fidei et morum et disciplina
Ecclesiastica decernunt quod a Conciliis ex-
co, ga convocari saepe non sinit decerni neque
usit. Decreta huius Summi Pontificis sapienter
sunt Bullis.

Si alijs eiqumodi Bullis statuatur in materia fi-
dei et morum, recipi debent in universo orbe,
cum omni fides eade ei sit.

Si vero decernant in materia disciplina Ecclesiastica
tunc obligant in illo loco pro quo mittunt, si sint
legitime promulgata aut per consuetudinem con-
traria non abrogata.

6to Confirmari potest pro Concilio ex iure Cano-
nico. In hoc continentur in unum collecta Summi Pon-
tificis aut Concilii decreta. Plurima et hisque
ad disciplina pertinent Ecclesiastica iam amplius
non sunt in usu aut per statuta particularia
Provincialia aut nationum restricta aut abrogata.
Sed et Libri juris Canonici post nunc in Ore
eius de iure Canonico continentur sunt.

Decretum Gratiani Monachi Benedictini. Decre-
tales s. authentice Gregorius XI Collecti. Sixtus De-
cretales Bonifacii VIII. Clementinae Clemen-
tin V Extravagantes Joannis XXIII et Extra-
vagantes communes.

De Authentice et usu huius librorum viderentur Com-
mentarij in ius Canonice.

7mo Confirmari potest pro Concilio ex his-
toria Ecclesiastica hoc referendo sicut facta
aliqua ex his authentibus q. de re by Ecclia conve-
nientibus scripturunt, tales s. Eusebii Casarensis
Theodoretus, Hieronymus, Isidorus et et recentior
Baronius quem Compendio brevi collectum
Polonicum reddidit Pater Skarza S. J. C. M.

Inter Historicos illi certe. juri sulyent authoritate
 que sua historia aut Cor vii illis rebz de qbz tes-
 tant sempserunt, aut ex talibz describunt,
 Coori aut illi dicunt q aut oino hunc quibz
 res aliqua gesta fuit / aut brevi post illud t'p'z
 ita ut facile rei illig' noticia a certis testibz habere
 potuerint vixerunt.

Caveat am' orator ne illas historias quod variis
 in libellis, reperimus et in certis aut lectionis no-
 te authores de illas veritate testantes hinc addu-
 cant in Coniunctione hae em' maiestate ubi Dei ut
 parte incerta eleprimere sat manifestu' e'.
 Memoriam etia' hic velim oratore vacare de re
 relationibz uti st' J. Brigitta, Methildis, Ger-
 trudis, & Maria de Alfredo et similibus. Ni-
 hil de illas authoritate desinio t'n ab illis ci-
 tandis patiq' abstinendu' puto hae em' quonia'
 publice hoc e' propter Eccl'a n' it' revelata, proin-
 de publice meliq' ut puto reticent, qm' pro palaz'
 & vo confirmari pt' p'pos Coniunctis et Theolo-
 gia scet ex r'ne Theologica aut ex authoritate
 protestantios optimaz nota Theologoz p' ses-
 tim in Coniuncti bz Doctrinalibz, nuluz t'n
 nome' propriu' Theologi expedit exprimere.
 Caveat autem orator ne in Coniuncti bz suis sub-
 tiles aliquas Theologias habet questiones,
 que magis curiositelli in utili' et n' adifica-
 tioni auditoru' in serviant

Section 4ta

De Formis Argumentor'

Ex enumeratis locis in confirmatione propositionis
 coniectio rationes adducta argumenta videntur,
 que ut meliq' ac etiam cu' h'pl'atione auditoru'
 exponant, aliqua methode utendu' e', atq' dispositio
 seu forma illorum que exponi dnt, oratori it' incogi-
 ta e' dnt.

Plurimi autem si modi exponendos argumentorum:
uti sunt Syllogismus, Enthymema, Dilemma, Sorites, Exem-
plum, Inductio. Itaque.

Primo per capiti argumentum per syllogismum. Syllogismus est ra-
tionis quaedam, in qua apertum praeditum quibusdam
propositis incepte est illi praestare etiam illi proprii quod
et illi inferat.

Syllogismus apud Dialecticos tribus constat partibus, jure
nunc et Conclusionem. Exemplum esto. Quod salutem
nobis consulit id expedit nobis, id peritiam salutem
consulit, Ergo peritiam expedit nobis.

Apud Aristoteles vero haec sunt partes, nempe propositio
sive, assumptio, ligamen, et Conclusio. Sic:
Quod salutem nostram insubit id expedit nobis, quia in salu-
tis opere bonum sive nunc continetur. Id peritiam salu-
tem nostram consulit, quia dei benevolentia conciliat
gratiam et gloriam meretur, Ergo peritiam expedit nobis.

Ita de tunc omnia si ita vult, ut retulimus in oratione, am-
plificando exponi debent, sicut Syllogismus tunc exponi pos-
set. Et pluribus quae res non vere solent illis cer-
te magis afficere nos debent, quod aeterna nobis pro-
curare potest salutem. Nemo enim ut arbitror modo
sine duce sicut semas dare si potest partes operi
quod ceteris praestat, nemo est qui iura non habet, ubi
liberius praestantiora proponere in conspectu non habeat,
quod cum salute aeterna praestantior? quod illa omnia
aut utilia? si nihil sane, certe non aequum tunc de
salute corporis, si de fortuna dependit, ac, si via
ra si ista vult quod pendens hinc peritura tandem
scimus, id tunc illis se iacturam minus. Quis
de beata parte de illis sollicitus non esse oportet.
Salutem vero bona quae plene pensare potest? Quae
quae a salute verum dependet? Sed in quibus Be-
atitudine metire si potest. Hanc licet ut ar-
bitror si desideras affectu, hanc illis cordis
concupiscis animo, aut quo modo consuevit

potenti illa, quoniam pacto optine de sperabit illa,
penitentia, peccatorum sola et quae te in via ducit
solutis sterna, peccator es, Dei inimicus es, Diabo
vimanicipium es, haec sola te sancti, haec deo
Championia, efficere potest filium, haec fortissimos
diaboli facit disruptos laqueos, et penitentia
reddere te in momento non tarda tibi libertati,
ut quod ergo ad illa non occurras, cur ad illam
non properas, quare audeo eam tunc non festinas.

Notandum rursus non est servare ordinem in expo-
nendo Syllogismo, ita ut primo ponatur praemissum,
postea assumptio, ac tandem conclusio, sed potest
autem poni praemissum aut assumptio, aut conclusio.

Caveat orator adhibere veram sententiam illa verba sty-
sed verum locum illas orationes faciat transitiones
ab una ad aliam praemissam.

Ubi potest capere argumentum per Entimema. Hoc
duas non nisi complectitur praemissas una vel ubi ex illis
quae ponuntur in Syllogismo hoc est praemissam vel assumptio
et tandem conclusio. Vg. Penitentia concussit
soluti non est Ergo est complectenda. Vel quod conuen-
it soluti non est complectenda. Ergo penitentia
est complectenda.

Ut bene caperetur Entimema, et ornari non solum ac
Syllogismo. Aliquod entimema capere potest una
praemissa et tunc vocatur Epichoremema. Vg. D. A. M. S.
sic dicitur B. U. M. A. M. S. ait: Qui illud
virgo solatium habuit, quod alium est filium penitentia qua
si diceret. Mater quae filium perdit nec alium spe-
nitentia nullum habet solatium, at huiusmodi erat B.
Virgo, Ergo nullum solatium habuit.

Ubi potest capere argumentum per Dilemma,
quod est ratiocinatio in duas partes divisa, quae ubi
una adversariis fuerit. Vocatur etiam argumen-
tum corruptum sic contra proverbia Catholicos

Argumentari ex popet. v. Evangelij doctrinam
approbas v. damnas, si approbas, cur illam
operibus non proficis, si damnas, cur de illius
professione gloriaris. Dilemma quoy in ea
positione ornari dicit.

5to Potest Epini Argumenta p. Sonite. Sonites
e Argumentatio, multas ppnes complectens ac
tambe veluti p. gradus ad Conclusionem accedens,
sic contra libidinum argumentari ex popet. Qui
libidinet libidini non mortificat carnem suam, non
mortificat carnem suam hinc non est. Iti. q. si est Iti.
non habet partem cum illo, qui non habet partem cum Ito
hinc aueretur a Regno Colorum. Ergo libidino
sus aueretur a Regno Colorum.

Attendendum est ne in ppribus Conclusionem antecedente
telus falsa aliqua aut ambigua afferatur, alio
quin totum corruet argumentum et Conclusio
non erit legitima. Sic nullus est hoc argumen-
tum: Suda permitit sui sceleris, que per-
mitit sui sceleris, miser cordia consequitur,
ergo q. miser cordia consequitur miser-
cordia. Ergo Suda damnatur non est. Sonites
parit ac alia argumentationes ornate capo
ni dicit.

5to Epini potest argumentum p. Exemplum sicut adfert
aliqd factum particulare, et ex illo inferit Con-
clusio particularis v. suscepit benedictio Ito
Magdalena penitente, ergo et te o peccator su-
scipuit si penitentia egeris.

6to Epini potest argumentum p. Inductionem, in qua ex
pluribus exemplis particularibus inferit Conclusio
generalis v. non despicit Deus David quia corde con-
trito peccatum suum confessus fuit, suscepit mag-
dalenam dum lactans rigavit pedes eius,

peperit peccato illi neganti quod flevit amare
remisit peccatū Thomæ, quod si de suscitata
clamavit Dominus meus et Deus meus, Ergo
omnī peccatori parit ignis ut si penitētia egerit.

Sectio 5ta

De Dispositione Argumentationū.

Quomodo præfata species argumentationū debeat
int se ordinari, hinc vult aliqd certi hac in par-
te determinari potest, si tñ diligentig argumen-
tationū nāā attendat, Syllogismū videt conve-
nienter initium, Enimvero, Dilemma,
et Sorites in Calercentē sapientē orationem,
Inductio vō et Ea exemplū explicatōis rōe p se
vult. Expediit quoq; argumenta efficaciora con-
ta ponere minus efficacib; Inā Thomæ, The-
ologicæ Oratoris. Vag tñ Elegitq; hac in-
parte felicig Oratorē edoceret.

Ad Dispositionē quoq; spectat numerus argumen-
torū quæ pæ bōnā Convictionē sufficiant præ-
scribere. Neg em oā quæ pōt esse pnt esse
diunt. Sollicitus itaq; Elegitq; et soli-
diora argumenta. Tria argumenta suf-
ficere poterunt ad probandā unā partē, imo
et duo efficaci et ampla faciunt persuasi-
onē, si modo limpidē illaq; ornata expo-
nant amplificationē.

Consulit hoc quoq; Oratorib; ut variā Compo-
sitionis formā Probationibus assignant, ne
ob æqualitē et similitudinē pōt mē nauseent
auditores et fastidiant. Ideo vō inde verbis
proferri dnt partia præcipua et argumen-
torū initia, sed Dispositōib; tu vrbis, tu figuris,
tu ornatis, tu habitū univērsis, quā fieri potest
ferantur.

utrum aut cuiuslibet argumenti subiungi de-
beat moralitas. & applicatio ad auditores mores
id ea malis exigentia et ordine illis quod di-
uina in locutione colligi solet. In panegyricis con-
cionibus melius videtur remitti ad conclusionem
praesenti cuiuslibet ore moralis digressio. En-
comij contentum abrumpeas difficile pu-
tea ad inuicem. Continendum verbum faciat.
Quando autem huiusmodi fiunt moralitates
in epistolis reprehendunt mores auditores, Cave
at orator, ne huiusmodi reprehensiones et
verbi levitate aliquam praeserentiis faciat
haec enim visu horum moverent aut aliquos offe-
derent et ea acerbarent. In huiusmodi hinc
sollicitudines et motus depravatos reprehensiones
fiunt in spiritu amplexationis et cultu
tristitia manifestante potius, quam ira fer-
viente, utis gravibus et honestis colum-
gloria dei et animal salutis spirantibus.

Sectio Octa

De Confutatione.

Confutatio ut dicitur speciale contentionis illius ma-
jorem si constituit partem, & comprehenditur
in confirmatione, aliqua tamen circa illam spe-
cialiter observari possunt.

Confutationis nunc est Argumenta adversarios
quae contra propositum adduci possunt infringere, quae plu-
rimis modis infringi possunt.

Primo infringi potest argumentum adversarij in-
ferendo aliquid inconueniens, quod ea illo sequi
non impossibile est in eis condonare injurias. Ergo
aliquid impossibile praesupponit.

Secundo inferendo alia propositum quod cludere non
possunt.

pt. v. nō vīs pariterā agere. Ergo d'lyzīs
 gehenna infernale, ibiq. Comprobare desiderā.
 Glo. Infringi p̄t argumentū adversarij p̄
 figurā Concessionis admittendo nō inq̄ vq̄
 Honor meq̄ et bona fama n̄ permittit mihi hāc
 injuriā sine vindicta transmutare. Optime
 q̄ honor tuq̄ et fama bona n̄ mōdico a te
 estimat̄ p̄dic, s̄ q̄ illa' magis desinat̄ qm̄
 vindicta, q̄ in p̄p̄tas de te de inimicis
 suis uliscente dicitur a multis, n̄ ne id quod
 passioni velut irrationale a t̄ deditur es, q̄ d' t̄
 hq̄ n̄ es, q̄ d' vram, elū' contemnis.

Glo. Infringi p̄t Argumentū adversarij p̄ ho
 ria. Non ē opq̄ vray p̄ gloria Dei et salute
 aterna tā magno labore. O Insuperbia vestra
 et. et electi Dei soli citudine, O inutile vestra
 v. Apli, mactures, Confessores in salutis me
 gōtulo conatu, tūq̄ tā multū laboratis, qua
 re tot tormenta p̄posi estis, si facili nego
 tio mercede, aeterna acquirere potuissetis.

Glo. Infringi p̄t Argumentū adversarij
 si sit Calumniōsus aut temeraria' p̄tūle
 illud riciendo aut irridendo vq̄ p̄ miser et
 infelix peccator n̄ ne p̄videt te talia p̄ tui ex
 casione afferre, q̄ d' deq̄ nolit tua' salutem
 Olimpva' p̄lasphema, ut q̄ talia p̄ferre audeat.
 O insania!

Glo. Infringi p̄t argumentū adversarij, ostende
 do q̄ p̄veniat ea ignorantia vq̄ d' eis deū
 et multū misericordē et patientē, p̄inde p̄ a
 nā p̄ peccatis nō timet, Actū q̄ huc usq̄ sola
 misericordiā ei q̄ considerasti, n̄ dū capis cor
 riptū ut d' n̄q̄ et iusticiā dilexit, forsan
 ignoras q̄ igne sulphureo peccamina n̄
 sub

subvertent urbes.

Caput 2^{tu} De Conclusionē.

Conclusio ē Concionis terminus in Conclusio-
ne orator curare dē ut finis ipse sibi propo-
situs atque exactus, quapropter non negligenter
exacta cum diligentia parte hanc hactenus dē
ut ipsi nō minus ac cetera partes imo poti-
us iure optime succedat.
Dicitur absoluitur Concio enumeratione et lo-
matione

De Sctis

De Enumeratione.

Enumeratio ē pars conationis atque recapitulatio
dicitur que divisione Concionis, quā divisio-
ne Concionis eius rationes dē posse et jure
disponat. Attente colligit et velut uno
intuitu ob oculos ponit.

Enumeratio censet utilis imo ea eo quod
dicitur memoriae fortassis debili, aut lon-
giori discursu oneratae plurimum juvat
supplicando illi brevitas ea huiusmodi dēta ut
illa quasi uno intuitu aspectu. Vnde dicitur
quodammodo aliquomodo supradicti simul enim
coniuncta magis robur et energia habere
videntur.

Enumeratio imo dē brevis ne videatur
aut repetita oratio quae fastidium oratoris
immo fortasse fatigato et longiora me-
tu generat, id est illa tenet dicitur summa tenet
enumerari quae ad causam magis facient, quae
audientis animis atque in se desiderant dēta
Vnde dē ea clara et perspicua ut appareat
quid auditoribus proferre orator desiderabat

Ita dicitur ornata vobis elegantibus figuris et
seu gratis condimentis delectatq; additis saepe,
tuncne jucundiq; excipiat.

Multis et vanis formis perferri potest enumeratio
quas usq; et industria debet laudat, paucos in
exemplum adducimus.

Ita sunt auditores q; by res ad iniurias Cordo
negone movendos superavi ea tanti faciendo
It ut memoria nusquam excidere debeant
vino haec pro semper observari, memento te
ipsi q; indulgentia inimicis prosterne jubeat
Deq; apud que summa proci p' eandi auctoritas
et q; verbo jupit docuit exemplo, ac in sup
cupiosa obtemperantes remunerari appropit
et mercede et

Ita sine dicendi facio ne vobis diutino motes
tus eadem sermone, indulgete t' ut brevi
hucusq; dicta ~~et~~ revolvamq; sermone de.

Ita Quid sup e' auditores nisi ut imperantes
penitentia, nullatenus remittenda quando
quide id evadent ad ducta rationes etc

Caveat orator enumeratione semp eade, perma
ius deq; verbis pauat hae em, fastidie pariat.

Ita Sermo aliquando illa potest omittre,
atq; reflexionib; ex argumentis posteriori par
tis conclusionib; deductis quod moralisationem
et cum motione contineant sermone suu claudere.

Sectio 2da

De Commotione

Commotio e' pars conclusionis p' eam Congruas
mau' proprietate orator saepe in auditoribus
excitare conat affectus. Iti' igit' praerestin
adhucendit suat etb' ecraines, in crepationes
concentrationes, Coercitiones et quod eury alia

alia valent ad commovendos homines
 Hic amplificatio veluti si pariendo n^o ut
 Amicus prostratus dicit in inflammatione seriatim
 exitu. Figuram addidit oportet quod affectus
 auditer maxime commoveantur et fecerunt
 illa eaeque in totis civium argumenta con-
 spirant debent.

Amicus et est proxima hic est optime cum supe-
 rig dicitur. Et herens et n^o comorta aut solas
 ming conveniens attendat mater quon-
 libri in Amicorum propositis scopis ut illuc
 oia eloquenda et bacula convertat, et hinc
 affectus eiendos perfecte accomodat. Sic
 in Amicorum de mysteriis religionis
 non adhibenda videntur admiratio, amor,
 imitatio, admiratio propter dignitate qua pro-
 tant, amor propter utilitate qua inveniunt
 imitatio ob virtutis alicuius exemplar.
 Sic in Amicorum by festis parvis n^o eis
 admiratio, gratulatio, Eratitudo, imitatio
 spes etc. Admiratio ob excellenti sancti-
 monia virtute. Eratulas et gratias et glo-
 ria illi collatas. Eratitudo erga Deum
 quod illi s. tam dubitavit evadit. Imita-
 tio ob excellentes eius virtutes. spes ob
 eius apud Deum pro nobis intercessione. In
 moribus malis affectus duci sunt ad alios al-
 liciendo. De Residenti Amoris, Letitiae ob
 aliquo detestando, Indignationis, Odij, Invidia
 Considerationis pe.
 Solent non nulli facta enumeratione par-
 tium Amicorum ut melius Communionem ab sol-
 vanteligere beatum alicuius Inscripturae

Sacerd ad Compromissos auditores idoneu
 quem pura p^r martice tractant et plurib⁹ veh
 mentib⁹ reprehensionib⁹ et illo deductis Cenci
 one finiunt. Alij affectib⁹ solis insistent
 alij ultima verba ad Deu⁹ Ihu⁹ aut d. imple
 reb⁹ eis m⁹denuntia aut int⁹ceptione conuertunt.
 alij sola moralitte adhi⁹vent. Ux et sapi
 entia hac in parte feliciter oratori⁹ edocabit.

Finis s⁹ms Partis.

Pars 2da
De Proprietatibus Concionis

Ut Præ Sarræ felicit' sui ap' quas int' entu' n' sufficit ut ea quæ in illa continent' certo quoda' his fionanz ordine. Veru' recipit in sup. ut ea quæ amp optime exponantur. Non in cingit am ut puto capta erunt si audire poterunt docere, delectare et movere ita ut veritas in illis contenta et doceat et delectet et moveat. Quid ut app' quas exponi d'nt p'cipue elegant' et vehementer. Atque tres app' gnanz Concionis proprietates. Perspicuitate, Elegancia' et vehementiâ.

Caput 1m

De Perspicuitate Concionis.

Principalis Ecclesiæ e' Cura d' ut Concio ip'is ab auditorib' facili' p'cipiat, alias nullu' habebit effectu'. Prout absit ab oratore coniung' orationis verba q' ad hastandas subtiles et via ab alijs intelligibiles aut subtilit' explicandas ip'is inclinaret m'as et u' p'osan alle' Dat aliquas dignitate et prudentia conspicuas ad concionis sua' audienda' frequenter personas quæ eiq' modi subtilitates intelligere possunt ne obliuiscat tñ pluri' m'ing sagacis q' tñ aque ac illis debitor' se castimet.

Perspicuitas concionis d'icitur tñ in v'bis qm in reb'. Perspicuitas v'bor' causet ut v'ba sono sint propria ac ad re' scanda. Nota id' commisit usurpata, si tñ res aliqua obscena v' m'gesta. Eloquent' m'ing conueniens exprimenda est. Caponi p' aliqua Circumlocutione

et similitudine. Ubi Verba sint bene ordina-
ta, ac si nulli ea quod secus commoventur a se dis-
tantia, aut parent tui by longioribus interiecta,
hic em facile obocuntur parere pnt.

Titio Videri vba obsoleta ab usu remota, aequivoca,
ambigua, Proxime illi in qua habet sermo in
cognito, aut captivitate linguis quasi composita,
quod vulgarisq; idiomate nostro appellatur ma'ca
ronizmi.

Despicuitas vel Desiderat, ut magis quod p' Concio
ne dignus sint intelligibiles auditoribus acco-
modata, et si subtilitate Theologica continentur,
sint quos magis practica, ita ut in illis ad parti-
cularibus casu, moreq; bonu reprehendendos, et de
monstrandos descendi possit, sicut em aliq; p'ue-
tus ea illis concionibus speranda e, quod aliqua
in genere amplectenda aut fugienda doceant,
nisi in particulari contendant, in quo aut quo-
modo amplecti et averari dnt.

Caput Vides.

De Eleganti Concionis.

Certe veritas etia solidissima efficaciq; p'vocat
si elegant et cu' auctoritate oblectamine exponantur,
ita ut pauli negotio illius convincat anima qd
nude exposita prestare forsitan non valeret, p'ia
de nihil orator sacer p'ermittat, que oratione sua
si minus elegant qm p'cipue constare ni-
tas.

Elegans aut facis potest ee oratio, si habeat or-
natu vob et concinna' partiu' orationis construc-
tione.

Sectio una

De Ornata yboru.

Orna

50
Ornata ubi e' decus et venustas quaedam gratia
nisi ubi sup' addita, qua efficitur gratia et vive
vit' fluent. Ornament' dicitur ubi ta' simpli
cia q' cu' aliis coniuncta Tropis et figuris
Articulus notus

De Tropis.

Tropus e' ubi v' sermonis a propria seane ad
v' alia' cu' virtute mutatio.

Tropi s' v' ad. quos primi v' v' ubi v' et
ocli qui craticore proficiuntur.

Metaphora e' metaphora, quae e' nominis aut v' b' a
ppria seane ad v' propria' p'p' similitu
dine' aliq' translatio. Quatuor modis fieri
p't. 1° cu' ob animati ad animal fit
translatio. v' si dixeris hinc mugire v' la
trare. 2° cum in animata p' in anima
tis sumunt. v' si dicas templo salomo
nis nihil lucis dies.

3° cu' p' animatis in animata usurpant
sic s. iudas vocat pescatores nubes sine aqua.
et arbores autumnales.

4° cu' p' in animatis animata sumunt
ut Psal. 113. Montes exulta venient se.
v' illud Psal. 97. Flumina placent manna.
Metaphora utimur aliq' p'p' recipit
cu' aliq' v' b' p'p' ad expr' menda' v' de
sequi' h' ob d'lect' aoni' et d'hermenia', plurima
v' eleganti' et cu' h' vehementia p' metapho
ra' exponunt, quae p'p'is, v' b' expr' pal' no
habent grad' et efficacia.

In usu metaphorar' Cavendu' e' ne sint mi

ing frequentes aut multam d' similitudine
 praeserentes, neq; sint humiles aut in di'de
 si vero Junior aliqua occurrerit. emulanda e' his
 v'bis ut ita dicam.

Fig Synecdoche e' Tropu quo totu p parte
 aut pars pro toto, aut antec' sentia p consequen
 tibz ponunt. sic ama ad Corin: Amo ultra glo
 riet ois caro. Caro p toto hinc sumit et du' itq
 dicit p' d'icate lo'angelu' o' creaturae ois loc
 atura pro hinc sumitur.

Fig Metonymia. e' Tropu quo sumit conti
 nens pro contento v' contra invento p re invento.
 p'p'ositor p re p'p'osa v' Contra aut caa' effici
 unt pro effectu, aut Contra dicit itq dicit, ve
 munda a scandalis. id e' h'icibz q' continent
 in mundo.

Fig Antonomasia e' Tropu quo nomi' com
 mune pro proprio aut adiectivo p substanti
 tivo usurpat. ut cu' s' Paulu' a p'phet' Ap'lo
 sine alio ad d'cto Iustitiam a Jun' consultis
 Imperator.

Fig Onomatop'ia e' nominis fictio p imita
 one soni aut doctina. sic s' Paulu' ad Corin
 dicit, quomodo tu v'bis gentes Judaizare

Fig Catachresis seu vocis abusus est me
 taphora impropria q' voca' brevis ali' q' bz p'inde
 ac p'p'is utimur necessitate caa' ad eos di
 ci p'nt metaphora nec paria, si dicit Aph' d.
 b. galea salutis ut p'ntu' et glori' e' spiritus.

Fig Metalepsis seu transpositio, e' alicuiq' dicitio
 nis usurpat pro alia re motiori, ad cuiq' cogni

gnitione veluti p gradus p veniung uy Psal. 127.
labores manuum tuarum ya manducabitis.

8^oq Allegoria Scti p mutao e continua
plurimos vbor quida metaphora, quoti es ali
ud vbi aliud seu intelligit. Sic Joan. 4. di
cit: Videte Regiones qd alba et ia ad mes
sem, id e gentiles apti ad credendum.

9^oq Hyperbole e Oratio superans fido, qua
utimur ad auferendum ad minuendum
uy Psal. 106. ascendunt usq ad Calos, et de
scendunt usq ad abypos.

10^oq Hyperbaton e Tropiq quo ordo ver
bor cu' decore perturbatur, ut me ad, p cum e.
qui bus de rebus, pro de quibus rebus.

11^oq Ironia seu Illusio e Tropiq q n' solu
aliud vbi, aliud seu, e contrariu' continet, qd
dixerit potest, aut ea nra rei, aut ea persona
aut ea pronuntiatione, sic Genes. 3. Ecce ada
quasi unq ex nobis. quid Ironia solis vbi fit
dicit Antiphrasis uy Amice quomodo huc in
trasti.

Hic tropi adijunt Amplificao, Diminuo et Pe
riphrasis. Amplificao vbi e cu' magni fac
tenda rei qda vboru' gravu' q' p'prio usupat
uy 1. Petri 2. Christiani dicunt seong electu'
regale sacerdotiu'. Contra vo si p'prio vbi leu
us supponamq fiet Diminuo uy attingere
pro subtrahere.

Periphras am e cu' plurimis dicimq qd uno
e paucioribz vbi exprimi potuit.

Articulus. Vtus
De Figuris.

Figura e' forma quoddam elegantior sermonis
supra communem loquendi consuetudinem.

Figura a Tropis differunt, quia hi translatis p'fi-
ciunt ubi, illud autem p'prie absolvi p'nt.

Figura alid est v'bor, alid sententiarum.

Figura verborum est, quae in certa v'borum dispositione
construitur.

Figura sententiarum est, quae in v'borum imperio se parit
in illis, nulla attente v'borum dispo.

Figura v'borum alid fiunt p' subtractionem, alid p'
additionem, alid p' similitudinem.

§ Annus

De Figuris V'borum

quae fiunt p' Destractionem.

Tropus est cuiusmodi figura.

Sinechdoche, quae est figura, p' quam coarctam
subtrahit aliq' v'bu, q' ex ceteris satis in-
telligit, ut si dixeris: Tu illi int' se miserant
iniqua conuivare, arma tandem arripere, sub
intelligitur Capere.

Disolutio Graecae Asynthetum et Dialitum, quae
est ptentia, quibus demptis coniunctionibus verba in
oratione dicuntur disoluta. Sic S. Paulus Ep. ad Rom.
L. Repletus est iniquitate, malitia, fornicatione, aua-
ritia.

Adiunctio Graecae proterocognna est Figura quae ad
v'bu, q' primum aut posterum colligat plu-
ra dicta referunt. ut dicitur pudere liberos ti-
more audacia, r'ne amentia &c.

§ 2dus

De Figuris v'borum quae fiunt p' additionem.

que numerantur. Disiunctio Græce ali-
 tor, e' figura, p qua cui libet membris propri-
 um additur verbum. et si pluri bus unq suffere
 re possit. sic s. Hiero: contra Demetri: Quid
 cu terrens carnis imbellitate contendis, cu
 animi vigore conyredere, virtute mentis in-
 tringe, si dem Debul, Deceptationes si potes
 vince.

Repetitio Græce Anaphora, que fit tunc quòd
 ead' vox repetit' initio u' membris u' Periodos.
 v. g. Omnes peccator nisi penitentiam agas
 scis te a deo tandem derelinquendi, scias te a
 deo velle popi deridum, scias te in barathru infer-
 nale de hnd endu.

Conuersio que fit tunc quòd ead' vox in fine
 membris repetit'. sic illud s. Pauli: cu' epò
 parvulq, loquebar ut parvulq, sapi ebar ut
 parvulus.

Complexio Est figura in qua ead' vox initio
 et in fine repetit'. v. g. Quid eras anteqm crea-
 ret te deus? nihil. qd eras in utero matris?
 idem ac nihil. qd ex te met ipso facere pu-
 tes? nihil.

Coniugulatio Græce Anadiplosis e' Figura
 in qua idem verbu' geminatur vel imme-
 diate, u' post p brevissimu' intervallum.
 v. g. Consolamini, Consolamini popule meq.

Transductio e' eius de' ubi in oratio ac parti-
 casu' varietate distincta repetitio, sic v. g. illud
 s. Pauli ad Rom. ad. Ex ipso, et p ipsu', et in ip-
 so sunt omnia.

Sij no

Synonymia Est figura in qua vta idē scātia aliis vocibz expressa ponuntur. vtz Degri feret non patiet, non sustinebit.

Poly syntetum ē figura ē figura in qua plures coniunctiones ponuntur vtz et Deu et hinc et sacra quacuqz contemnit u varus.

Gradus Graece Climax ē figura, qua vāz p quosdam veluti gradus ascendit aut descendit ad aliqd. Sic illud S. Pauli ad Ro. 5. Tribulatio Patientia, operatur, patientia exorboone, probatio spei, spei amor n̄ confundit.

§ 3^{ty}

De Figuris vborū quae fiunt p similitudine
Sic vtriusqz numeri nosterant. Antonomasia Graecae Paronomasia ē vtrū dixeris scionis requiritatis militans. Sic illud S. Bernardi. Benigne Charitas affluit non diffluit.

Similitudo eadem Graecae Homoteleuton ē figura in qua ponuntur duo aut plura vta quibz idē casibz referunt. quale ē illud D. Apl. ad cor. detest. Certe et labor vinitq, et nullus effectus afferre lumen caeco, sermone surdo, sapientia Bruto.

Similitudo desinens Graecae Homoteleuton ē similitudo duobz aut plurius vborū finis. Hoc ē de orationis membra similitudo exitu terminantur vtz Impugnabile ē de penis inferni cogitare et non trucidare.

Comparatio Graecae Isocolon ē figura in qua membra constant pari numero syllabarū vtz breuiter vtrū dicitur medicū. Hanc conficit.

Contrapositio seu Antithesis ē figura, quae

62
verbo verbis opponunt. si illud apli. & Cor.
Cap. 4. Male dixerunt et Benedicimus, Bless
sphemamur et obsecramus.

Communitas Grace metapole e' figura cui' duas p
pnes int se disceptantes ita efferant. ut a prio
re posterior contraria priori p'ficiat. cap. 11. Man. 24
Sabbatu' p'p' hinc factu' e. no' hoc p'p' sabbatu'.

Correctio e' figura que corrigi' verbu' tanq'm
male positu' vid' v' corrigi' et illud tanq'm male
usus patu' nullu' aliud supponendo. Et si diceret
ad peccatore' en qd tibi' invident. amici ut vo
luptate p'uaris. Sed qd dico quasi e'p'ent ipri.
illi amici v' in tua' conspirant perniciter.
v' aliud loco illig' supponendo. v' de hinc volu
ptuoso dicendo. Hinc fortunatu' v' potius
dicere volui infeli' cupimus.

Dubitatio v' hinc dicitur cui' thesauri plurimi
sufficere no' vident' rudiores appellant Beatu'
sapientiores a varum. Ego autem quomodo apel
labo illu'?

Figure sententia' alid sunt ad docendu' alid
ad delectandu' alid ad movendu'.

§ Hinc

De Figure sententia' idoneis ad docend.
Ad huiusmodi figure numerantur.

Antithesis e' figura qua res p' comonata
aut periodos sibi opponunt. De sive verbis
contrariis sive disparatis. Exemplu' esto
illud Tertul. quod retulimus p. 2. Cap. 3. 1. 2.

Ubi egi' m' de Confessione p'p'is o' d'ip'is
Communicatio e' figura qua v' iudic' v' ad v'gu
num v' audire' consulit mater dubiq. quid
tandem aut dicere aut facere debeat v'

us. Tunc conscientia apelle miserime peccator
 quid putas se.

Compensatio sive subiectio e' figura p' qm' nobis
 aliqd' nomine auditorum obiciunt, et ad id
 respondemus. Vg. Dicetis forsitan auditores hoc e'
 illud, aut respondere vobis minime dubitabo.
 In auditores ad respondendum compellimus, et res
 ponsu' est repellimus. Vg. Dic mihi peccator qua
 re ad penitentia' operare n' vis, dicis forsitan
 nihil te ad illam faciendum cogere, o misera
 Caecitate, en furor d'ni q' se tibi mani'fes
 tum facit, perditione' tibi minatur, et tu
 dicis qd' nihil te ad penitentia' cogit. Item
 de liberant et vana' proponimus, ac singu
 la refutamus. Vg. In quo nam vera consistit
 felicitas arbitrari auditors, numquid
 in divitiis, d' ha' affligunt potiq' et contribulant,
 numquid in honoribz, d' hi t'm illudunt, non
 qd' in voluptatibz, aut his ego satiaberis, se
 d' illi' illor' ego cognoscat.

Concessio e' figura p' qm' videmus aliqd' ini
 que pati v' ad adversario concedere si d'uid
 Casu, sic honoris cupidis concedimus, ut honore
 quide' appetant, d' veru' et solidu' apud deum
 n' mundanorum futuri, et inanem.

Congruis aliter frequentatio et synathroni
 mus dicitur, e' figura que argumenta su
 dia et sparsim hactenus v' elut in unum colle
 ta subiit oculis, sic illud 1. Cor. 2. Vg. in hanc
 hora' et esurimus et sitimus, et nudu' sumus,
 et laboramus operantes manibz nostris.

Correctio e' figura p' qm' sententia ali' qua
 emendatur. Vg. Tota huius vita e' velut q'da'
 pu

quod ille temporis, imo e' quasi nihil respu-
tas Strenuiss

Definitio e' figura per quam res aliqua per circum-
scriptiorem ex potest. Sic S. Cypri. discipli-
na p' definitione' exponit. Disciplina e' Cas-
tes spici, retinaculum fidei, dux iterum salutis,
fomes ac nubilimentum bonae indolis, ma-
gistra virtutum.

Distributio seu enumeratio partium e' figura qua
plurimum res aut p' se aut dicitur dicitur, atq' est uero
aut altero verbo dici poterat, id enumeratio per
tibus per se explicat, sic S. Cypri. ser. De po. Cap-
sis. Curruentes sedeli cui mores de pingit. Nec
in sacerdotibus religio devota, non in magistris
fideliter, non in operibus misericordia, non
in ministeriis disciplina.

Et de figura maxime in seruire poterit ad sui-
endarem in introductione a p'prie ad divisione
conueniens sui ex D. Ber. popet e' sequens
introductione cu' divisione. Triplex in
bo laborat genus huius, Principio, medio,
et fine, id e' natiuitate uita et morte, na-
tuitas commenda, uita per uera, mors pe-
niculosa, uenit atq' et contra triplice' hunc
morbu' triplex attulit remedi' u, natq' e' e' om-
uiait, ac mortuus e', atq' eiq' a' uita purga-
uit uerba, mors illiq' destruxit uerba
et uita illiq' instruat uerba.

Interpretatio e' figura qua dicta u' factum
alicuius uerba sententia' et mente' nra' inter-
pretamur, in qua h' interpretatio nulla
temeritate aut nimis adulationis nota ad-
iungitur.

Duplex fit modus amos la' ysaie, sententia'
sententia' adiungunt in p'cedentis capli.

Inplicatione sic s. Ambrosius de obitu fratris
 sui Satyri expendens illud Sap. 4. Sa ptes
 e ne vitalitid mutaret cor eius sic inest: rap
 to e ne in manq incidere Barbaro impitq
 e ne totiq orbis excidit, mundi fine, pro
 pinquos funera Civium mortes, ne per
 tro mo sanctas virginu atq viduas qd
 oi morte acerbis e collusione videt.

2do 2no dictis aut factis qud brevia s. sub
 iun est plidior interpretatio adhibendo hae ubi
 quasi diceret id e hoc e, ut ego at tribor pau
 cis dicit, 2 si seq aperiat hae intellectus
 vj Quid agit peccator, du tanto rebq terrenis
 adheret affectu voluptalibus inmeriq, de
 Celesti et cogitare n vult becatem di ne nu qd
 n dicit in corde suo Creaturis Consistitq
 Creatore nolo tibi sint odeg divinis tuis
 Celestes, tibi tuisq, serva sternam felicitate
 hanc non ambis modo terra fruar. de.

Occupao a Quintiliano praemunio et
 presumptio, a Praei proleptio ab aliis
 ante occupao vocat e, si figura, qua id, qd
 admiracione causare e Difficultate orare,
 dubitacionem aut offensionem movere pos
 set orator, emollit v placat v credi vos
 mirari, v dum hae forsan videt vobis
 e quomodo hoc si en pt. Dubitates de

Obiectio e figura p em dicta aut facta
 aliq respellitq, Obiectis aliis dictis aut
 factis vj magna diis illa mihi in tulit
 onipnam, nempe illa iudicare no pos
 su, ach qd dicit o hoo, e ne tanta de
 illa qud servatori nostro illata fuit, qudo
 cu accelerat e reputatus et hi audi
 quo

quomodo de hac iniuria ultis catur, Pater
 Nonquit ignosce illis &
Prætermissio ab aliis præteritio v. relicentia
 a Graecis apophthas dicitur, e' figura qua p'p'te
 mus nos ulla dicitur nolle id qd sunt, maxime
 dicimus, v.g. Taceo de iniuria qm' inflert deo
 aversus h'os, nolo dicere qd plebania tu' perditæ
 amando id dolab' ab' committere videat' te
Surtentat' Graecis Hypomene e' figura p'p'te
 suspensæ auditus detinet auribus, et tabu' con
 illi aliq' in expectat' profert.

§ Stylus

De Figuris sententiar' ad delectand' idoneis
 13. Peniter figure huiusmodi recensentur.
Apustrophe seu Conversio e' figura qua ser
 moni' ab eis, q'q' loquebamur avertit, ad ali
 am partem v. præteritam, absentem aut
 ad res inanimatas v.g. Illud Ieremias
 obstrupsit celi sup hoc, et porta eiq' deo
 luminis vehementer. v. ad deum, Ange
 lus, Sanctus &c. Cavenda' t'ri e' ne Apus
 trophe fiat p'cis v'bis.

Comparat'io e' figura qua d'nt plures res
 in aliquo tertio, qd sit singulari comone
 ne comparant, fit, v. vult res æquales e
 jores aut viores p'lat dictu' e' ubi exim'q'
 de locis orationis extrinsecis argumentis.

Descriptio e' figura cu' aliquid ita exponit
 ac ut depon' d'centur, pnt autem esse de p'p'te
 gi aut p'p'te, aut loco, aut temp'q' aut
 res ipsa.

Pseudopographia e' vera v. ficta personæ des
 criptio expressis ad, corporis, fortunæ
 & tributis, ut h'mis mures, habitus, lineæ &

Lineamenta quasi ipsis oculis subici videntur.
Topographia est loci alicuius originosa, ita ac
 si oculis praesentaretur descriptio.

Chronographia est temporis descriptio, ut noc-
 tes, aurora, hyemis, aestatis, iuventutis, senectutis.
Hypotyposis la Cicerone descriptio ab aliis de
 ministris dicitur, est figura qua res ita exprimitur
 ut et veri et videri quae narrari et audi-
 ri videtur, prout aut capere res, aut praesen-
 tes aut praesentes, aut futuras. sic populi de
 iungit naturas. Ita praesentes, aut praesentes
 unum universale futurum.

Prosopopoeia est figura qua rebus mutis ac sen-
 sibus exornatis sermone accommodantur, ut
 eorum induit Patria, templum, aliudque eius
 mundi quod facultate loquendi caret, loquentis
 quasi personae vires gereret. sic Baruch
 et. Civitas Consulei lamentatur, audit Con-
 fines Syon, adducit eum omni in domino. Lus-
 tuum in manu, videt eum captivum populi mei
 filius Israel, et filius Israel mecum quod super
 ducit illis et est.

Idolopoeia Est figura per quam loquendi facultas
 rebus carentibus in tantum intellectu aut sensu
 sensibus deest id tribuimus ut Deo, Con-
 gulis, Cadaveribus, Belluis.

Ethiopoeia est figura per quam mores et affec-
 tus personae alicuius nobis nota et praesentata
 magis huius figura usque valet ad demon-
 strandum aut non probitum, aut digni-
 tatem, et ad commiserationem, aut iram
 ca vitandam.

Sermo inuicem Incedit dialogus est figura
 qua orator secum sive in altero, sive
 altero sive ipso, sive in aliis sermonem
 committit. sic illud Petrus. quod

Quare trinitas ad meam et quare confusio
 bus me aut illud. Quare oblitus es me,
 Hyperbole est figura, quae augendo, mi-
 nitendo si non superat, du' modo n' sit
 meruissimum, ut Deo promittit abrahā se-
 ciamy semen tuū sicut pulvere terre
 in hac p'ncipione nullū? meruissimum
 sicut pulvis terre difficili' e' ad numerā-
 dū, sic et semen abrahā, sicut non ut
 sequat in numero hoc illi.

Ironia seu permutatio, si simulat euct. Ma-
 xio e' figura qua n' tm vbi, et sensu
 qd dicitur v' d' etia' contrariū ostenditur.
 Maxiori tñ versione p' hanc d' ut disse-
 rat a tropo q' pauis absoluit vbi. Haec
 figura raro utendum est.

§ Citus

De figuris sententiarum ad promovendū idoneis.
 et. Numerantur. Acclamatio e' soci-
 narrata v' probata subiecta arguta et bre-
 vis sententia. Sic Tertul. lib. l. d' Pacien-
 tia Cap. 15. sensu claudit, si iniuriam
 Deposueris pones eū? scil' Deū? ultor
 e' si damnū, restitutor e' s' p'olon? me-
 dicus est, si morte, resuscitator est. qua-
 tu' patientia licet ut Deū habeat debitorē

Ad dubitatio est figura quae praesertim imi-
 solliciti et in cordibus suis p' turbatione seu
 acceptione haerentis affectu' v' cu' qua
 sit orator, qd nā de duobus aut pluribus
 eligere, dicitur, aut facere debeat, Tale
 e' illud d. Cypri. qd hoc loco facia Dill.
 Tres fluctuant vano mentis aestu, qd
 aut quomodo dicit, laurimus magis
 for

ubi orq o?

Admonitio Cui aliquis blando et placido ad
monitione animo, ut Isaac d. quodam iudicio,
subvenit oppresso, iudicate pupillo, de per
dite videtur.

Communiatio e' figura, p' qm' terror incutit
auditoribus, sicut si malit u' p' sentis p' hypo
typonin de clorati sic Mat. 11. dicitur.
Et tibi Corrosam vati tibi Bettsaida.

Deprecatio seu Obsecratio et Obsecratio e' fi
gura p' qm' auditores obsecramus et obse
ramus, q' Per vis uera misericordie
Dei nri, p' salute ad, ut faciliq' aliq' p'
suadeamus.

Exclamatio Quod fit tunc q' d' post rei
p' uersione aut illig' suff' et ent' qm' emulde
alione, onens se continere non valens
erumpit in uerbis aliquis et breuiter
sententia, quod rei magnitudine festet
indignatione ostendendo. v' G. scilicet
familiari, et admiratione sup' ex
cellentia illig' rei demonstrando v'
G. in effa b' le patientia' ac.

Interpellatio e' figura p' qm' uerba
aliquis ad respondendum et tibi ille t'ro
respondere si p' aut non tenetur.

Hae figura uti populi u' ad indigna
one ostendenda sic Isaac d. sup' quo
percutia uos ultra ad dentes p' uer
nitione u' ad exprimendum affectum
doloris et lamentationis v' illud. qd
putat facere uideb' me, et si feci. Sed
ad arguendum et increpandum. sic bere
mid' q' qd in uenerunt in me Pa

Patris vestri iniquitatis & ad ostendendum
ad mirationem. In Genesi 27. Putasne te
tenari nasces Filii.

Inreputo seu oburgatio facta & distu mi
na rectu in erepat et castigat sic. s. Pau
lus ad Cor. audet alijs verba habens
negotiu aduersus alteru iudicari quod ini
quus et n. apud sanctos.

Libentia Graec Parthenia e orationis liber
tas, atq; fiducia libere affectu mentis
expressione, sicut cu orator pfitetur se p
denti animo, et magna libertate dictu
ru quod grauis aut periculosa ad dicendu
videbatur. e.g. Dubo videf vobis hui. for
mo est quare illud audet pferre n. deb
e, cu tanta nob dignitate ad iudicand
me cogit.

Obsequio e vehementis alicuij desiderij
scas v. g. vultus hae attendent pcellentes
& pmihi dabit fontem lacrimas.

Relicentia qm alij vocant praesumptione,
alij exceptipne, e cu abrupto sermone,
quo relicerit auditor a suum estiman
du aut suspicandu relinquit. sic e.g.
de Inferno dicit popet. Utinam liceret
innumeras damnatos aas igni by
sternis undequaq; vastas vestris ou
li subicere, lerderetis abysu pice, sub
plure bitumine stagnante. ad
plura relicto ea hui. reliqua respicit igni
p. pendite, viny illos tunc istum m. ante
discutite. p.

Section

Sectio 2da

De Concinnâ partiu' Oratoris Constitutione
Partes orationis aliâ s't principales uti s't Exordium, Propos, Confirmatio, et Conclusio. Aliâ s't minores principales. Uti s't Exordij p'p'os ratio et Conclusio, p'p'ris divisione et ad eandem intro ductio Confirmatio subdivisio bimembrii aut trimembrii. Conclusionis enumeratio partium et Commotio.

Præter has inuicem capiuntur p't ista Claspi partiu' Coniunctionis nempe transitiones ab una re enumeratis supra partibus ad alia, membra seu Commata et periodi.

De Partibus Amor et Uel Claspi quo modo Construi debeat sufficienter diximus agenda de illis seri yllustrem.

De Partibus Istis Claspi pauca subiungimus.

Amor Transiciones s't quasi introductio nes p' illas em ab una ad alias progreditur Orator Coniunctionis partem hanc curare s't ut p'p'riè hic sit valde nacalis, p'p'riè et n' remotus, ita ut videat unum ex aliis effluere, et quasi prius argumentum a posteriori confirmatio aut elucidatio postulare, exornet etia' figuris ac veris elegantibus.

2do membra contineant verba elegantia et bene int' se coherent, ac suavit' sonantia, attendant orator quid na prog, quid posteriori ordine vident potius collocandis q'd suavitas intellectus et experientia illius edocet.

3tio Periodi parit' elegant' int' se ordi nem atq' modo similes, id e' uno membro, modo duobus id e' duobus membris modo

modo 3 membris id e' 3 by membris, modo
 4 membris, id e' 4 membris constantes, pro
 ut respiciat, ad hi beati er.
 Caveat uim sono ne ad hi beat uba aliqua
 aut ventenas minus honestas, juveniles, ni
 diculas, et mag' estati? Eloquentia deprimea
 ter, 2 si res aliqua, cuius appellat ius vni
 honestis p'ferri n' solet ut in munda est
 utat' salut' qua circumlo cultore.
Ado. Ne eade' uba saepius repetat, qd inopi
 am et an dille ignis audientibus dimen
 tharet.

3to ne uba sine delectu et n' bene secun
 coherentia, ac in prolatione dispo
 nita adhi beat.

4to Ne argumenta v' rnes leves et n' suffici
 ent' p'prie confirmantes afferat.

5to Ne argumenta quibus forsan solida
 nudo exponat, 6to Et ut ut amplificaone.

6to Ne eade' v' iisd' v'bis concepta semp
 utat' aut invocacione aut conllusione v' sin
 gulas p'ter uniconis iisd' inci piat v'bis.
 Attendat insup orator ex cu' uera stantia
 tu' p' sonus ad quos dirigit sermonem, tu'
 ad exigentia sua qual' adhibere debeat
 dicendi forma? de qua hic, tu' etia' de am
 plificacione aliqua dicemus.

Articulus unus

De Forma Dicendi.

Forma dicendi alit' styl' d' e' que da' locu
 lionis i' uetudo, qua ea, quae mente re uolunt
 audientibus exprimitur.

Triplex ap' p'prie dicendi forma: Franctis
 quid

quæ cum suplimis dō: medicōnis & terr
operata, et infirma.

Sublimis dicendi forma n̄ illa certe intellī
genda ē, in qua orator supbiens, quasi se
supra seipm̄ elatq, subtilia aliqua, quæ ab
auditoribz intelli n̄ possent, in medicō
afferre, hęc enim otio damnanda ē. Sed
intelligenda ē illa, quæ res p̄ se eas in
se continet. Excipit quē dā elocutionis
lumina, q̄ put occurrunt & rapit potēz
q̄ exquirat, gaudet et vob̄ ac sententias
figuris gravioribz, quæ maiestate, reve
rentia, et terrore scēt. Si similitudines si
quas adhibet, illas maiestuosas religit,
vba stinet gravia, energiā et Emphasi
spirantia. Energiā autē officiū idē ē
ac figura hypotyposis. Emphasi autē co
tinet vba talia, quæ gravis brevibz capi
munt vocabulis, nullū tē scāt, si ali
quid sup illa fiant reflectiones sic ex
du' dicit dō Ego autē dico vobis diligite
inimicos vestros, vob̄ ego Emphatica ē
q̄ facta reflectione sic catendi pt: Ego
Dn̄s Creator, Redemptor, maris vest̄. G.
Exemplū huius formæ legi pt apud S.
Hieronymum in Ep̄la ad Sabinianū,
ubi in energiā et Emphasi redacpe
it scōlq̄ ip̄sig. V. etiā sermo S. Ambro
sij Ep̄ul̄ positq̄ in Drevario Romano
in Festo S. Agnetis Virginis in 2. Rob̄.
Medicōnis dicendi forma submissior ē,
sublimi, & uberior et robustior in firma.
Dā elocutionis ornamenta iura pt ac

ac q̄renti quod ad delectandum valent, ideo
 inveniendū si res, q̄bz, suavit̄ evadat oratio
 ut aliqd̄ admirabile, inauditū, novū, h̄ito
 rid, et similia, quod iucundit̄ pariant.
 Dispositio sit facilis, et plana, v̄ba suavit̄
 fluant, floribz consurgant, et figuris
 delectantibz replent. In Eadem plū legi
 pt̄ s. Cypri. de disciplina et habitu Vir
 ginū, cuiq̄ Capi. 2. ponit̄ de Cornu. Vir
 ginū in 2. Noct. 2. loco.

Infirma dicendi forma tā v̄bis et rebz q̄
 compositione ē demissa, n̄ ita t̄n ut oīa nudit̄
 et incompōsite exponant, q̄ et cā facillī
 me captui acut̄ tot accommodent, ita ut
 Orator quare consuet̄ n̄ t̄n sine ornata
 loquendi forma imitari videatur. Si mi
 litudines si quas adhibet, illas artibz fu
 miliariibz ducet. In Exempto huius
 Styli vident̄ pt̄ et cor. S. Gregorij Papae,
 quod habet̄ in Brev. Rom. de Com. unig
 mart. sup̄ Evan. si quis venit ad me.

Articulus 2. deus

De Amplificatione.

Amplificatio quod in rebz augetur v̄ mi
 nutandis d̄soluit, gravissima pars Eloquii
 ubi oībz anset, ut pote quod oratoris con
 fert. n̄ modo colore, luce et gradū, et etia
 sanguine, spiritu et vehementia. Desini
 oī pt̄ oratio iusta magnitudine v̄ dimi
 nutio n̄ tribuens res.

Multis et fere in numeris modis fieri pt̄
 amplificatio, et q̄bz aliquos, n̄ premisses.
Primo a Contrariis ut ostendit̄ facit̄ aliqd̄

est jor placitis. Nonis legibz, ut tute mudo
till est Contrarium.

2do Ab expatitione quido non n' simplici nar
vaine d'vita et abguta descriptione re
presentaf.

3to d'voluntario h' e' a delib'ratione et libe-
ra electione, cum qua h' e' illud bonu' e' ma-
lu' op' p' peccatu' e'.

4to a difficili h' e' quida' difficultes sup'ata sunt
ein castricio hinc v'ellig' boni aut mali op'is.

5to ab excurione & diryptione quid h' mudo
d'icunt' p'one p'ctu' d' quo ab'f' d' etia' an
hinc ore' ita' studia, mudo, p'ntenti etia'
t'p'is pensat et hinc bone gesta laudat mo-
lyesta vituperat.

6to ab exultate quid virtuti p'nniare, vitia pu-
nir' p' h' p'it.

7mo Ab enumeratione partiu' e' p'ntiu' &
v' accidentaliu', v'ite maliu' e' p'ntiu'.

8vo Ab enumeratione caus' e' p'ntiu' si-
nalis h' e' quid h' bonu' e' malu'

9no Ab enumeratione effectuu' e' h' boni
e' mali. 10 a loco tempore et aliis q' n'ume
p'ntent' am' amph'icant' mudo notabi-
liores h' ab incremento e' diminutione.

a Comparatione, a Ratiocinatione, et a Con-
gerie de q'bz simpliciter d'icimus

S. V. V. V.

De Incremento.

Incrementu' e' quada' augetur sp'ius. Dae
tuor mudo si h' p't

1mo In'bu' exag'geratis inferioribz p'

per gradus unum aut plures ad deum pervenitur.
 De Phil. 47. Admirati A. Centurbae. Et Commo-
 ti A. tremor apprehendit eos, hic ab admiratione
 ad Centurbae, ab hac ad Commotionem, ab hac
 ad tremorem pervenit Psalmista.

2do 2do dum mo curdis alijs prostantibus
 nulli int' hunc per Joanne. Bapt. si. Alu. regg
 Mathem excipias.

3to 2do n' p' gradus ascendit ad id qd e' pto quo
 maximus. Sed id tunc, quo nihil melius,
 dici pot. ut Math' tui? desperisti qd dica
 amplius Math' tua desperasti.

4to Cu' ubi distinctione in contentu et Cur-
 su orationis semp alijs prioru modis adiq
 dic. s. Cyr. Contra Demetr. invenit hui' ubi
 Dan' e' qd parentiu' varietate vitios qd in
 quillo feralem criminu' qd emulata
 compendio rapinas vitia vestra manue-
 lator, qd sup stitionibus falsis religio
 vana subreptis, adhuc insup dei servos
 et may estate ac rumini sig diatos inius-
 tis p'cupioribus floyollat, later n' e' qd tui
 ipse dnu' n' colis, adhuc insup eos q' eu
 colunt, Sani leys inspectatione p'cyteris
 Diminuo ad incrementu' spectat ut ip-
 sig Emula. Siadem fore modis a dnu'
 mo decessit ad unu' q' b' istud ab anno
 accrescit ad summu'. Insuper v' p' ser-
 tiri p' confutatione ad de bellanda ad
 veritates argumenta.

§ Velus.

De Comparatione. Cor

Comparatio sicut ad disuadenda argumenta
ita et ad ampli ficationem sui iudicij conseruit.
cu h' t'm' d'iscurrunt q'd ibi eis plonis
ni un' riter exagge rationis attentijs.

Tribz modis fieri pot' Comparatio unius cu' alio.

1mo Cu' equali et tunc efficiendu' e' ut q'de
exagge ratio q' ee videat q' p' prima p'ori
te' apparet atq' equali illi cui comparat.
2do Cu' inferiori et tunc ostendat in quo
una' aliud superat.

3^{io} Cu' Anteriori et tunc id in quo sibi ex
perunt exagge ratio e'.

§ Itius

De Ratiocinatione

Ratiocinatio e' p' tunc quid unius in p'f
ex alio. 3z modis fieri pot'.

1mo Ab ant'ibz cu' ea magnitudine vel
Excedentiu' colligitur futurus gravitas
vz Exagge ratio hoc q'd fuit 2da p' salute
nostra inferat obligao nostra q'd nos fa
cere p'p' illa' debeamus.

2do A Coniunctis vz Exagge ratio p' ma
gnitudo p'nitentia' s' misericordie ex illis
lucis q'is creulis p' d' unctio' un' ven
to de q'oz mentio p' in Exagge ratio.

3^{io} A Subsequentibz vz Magnitudo p'c
cti exagge ratio p' ex multis malis quibz
vitulit in munda.

Potest in sup' ratiocinatio duci p' o'c' orationes
locos tu' in hincos q' ex hincos.

§

De Conyerie.

Conyeries e' multiplicatio uerborum aut sententiarum
 re' eandem ueluti inculcantium. ab inuicem men-
 to differt, qd illud gradationem incrementi, illa uel
 lub' uel uel p'parat. Sic S'og Cypri. Ampli-
 ficat Livio's scilq' sententis Conyolatis:
 Si recuperent de pectore tuo tunc ueltra, si non
 inde discipula e', si caligo detorsa, si illu-
 mi nauit leg' tuas splendor dici, si h'uo lu-
 as re' Capisti, quid sit Ati sequere, galua
 et dies Atq' te, qd in Zeli' tunc ueltra suis,
 qd te nubilo libens in uoluis, qd in uoluis
 Coeulle oi' paup' et Charit'is lumen ex-
 tinguis.

Conyeries frequenter fit a Conyolatis et
 Conyestis defini'ionibus, Causis effectibus
 partibus, aduinitis, similibus, dissimilibus,
 Contrariis, repugnantibus &c.

Caput 3^{iu}

De Vehemena Contionis

Pres' p'piciuiti et elegancia' postulat in
 sup' oratio uehementia, qua' p'piter et com-
 mouere potest auditorem. Scio qd' prin-
 cipalit' soli grad' Dni in ei' potestate mo-
 uere suauit' et inclinare fertit' corda h'uius
 ad salutaria opera, frustra q' loqui d'ier
 tipimos oratores ad aures suauit' auditos, ni-
 hi' etiam eode' t'pore deq' ad eor' loquat' corda,
 nihilominus etia' orator curare d'it' q'ntu' ex
 se e', ut p'tenuit' uinu' suauit' adid' deo r'ri-
 nisterium hac in parte ab illo exigenti' p'a-
 mulctur, nihilq' negligat, ex eo, qd' ad
 con

com moventes auditoris capere iudicaverit.
 Vehemens effici poterit Conus si repletur
 argumentis viciis dionibz, amplificatione ele
 ganti figuris, ad ponendum rationes, quae in
 explicata st, ac insup affectibz et hictione
 et indreora oratoris. De qbz pauca:

Sectio Ima

De Affectibus

Affectus est quidam motus, ad sentiendum ab opinione
 boni & mali. Alii vocant motus animi, Com
 moiones impetus, Passiones, Em. Et nunc
 vant Passiones: Amor, Desiderium, Gaudium, Odi
 um, Fuga, Dolor, Audacia, Spes, Ira, Timor, Desperatio.
 Vehemens est efficiens oratio, si orator affectu
 bus sive passionibus modo in se, modo in audito
 ribz suis excitet, aut in excitata in se suis
 auditoribus, aut in aliis personis, de qbz sive
 profert, sive incidit, oratione hinc ubi ele
 ganti bz ostendat. Attendat cum diligenter
 ut semp convenienter modum reliquat affectibus.
 Unde seipsum & auditoris ad aliquos affectus admo
 net, sperat inuitam entia. Solida, quae ad illos
 eliciendos urgeant: si ad amorem, et Coni
 servina ad mea, o dilectissimi audientes
 ecce summa bonitas numquam non amabit
 inq illa. Ad Desiderium? Ecce hinc effabilis pul
 chritudo non ne contemplan non Desiderabit
 inq illa. Ad Gaudium? Ecce saluator noster
 hodie effectus est gloriosus triumpho mortis vin
 cula, quomodo hinc nos gaudere oportet. Ad
 Odium? Ecce quanta mala intulit peccatu
 no

nō qd n̄ detestabimur illud. ad fugam
 qd haurim a facie Colubri nō fugimq ab
 illo. Ad Dolore Ecce qd fecimq peccata com-
 mittendo, nūq n̄ sumq parati ad suinde
 da corda nostra ad perpendendo lachrimis
 oculos nostros. Ad Audacia Ecce iā de viri-
 tu morte illi intuemur hoste nostri, utq
 reuelabimur illud. Ad spem Ecce cepimq
 ē Corpore servatore nostri efuntere cer-
 nimq salvare, nūq n̄ etiā cupiam
 nobis hinc grāas prophanare sperabimq.
 ad tram En toties Caro nostra fuit nobis in
 thumentū peccati. Cur vendita de illa sume
 re negligimq. Ad Timore Omi terrime pec-
 cator leva oculos tuos, vide iudice humeste
 ad tua Tribunal compellentem, intueere
 ipsius maiestate, attende severissima ius-
 ticia, ach nūq n̄ tepidabis, tu qd p timore
 n̄ expavesces, ad desperatione Nunc qd ex
 citanda ē futura ostendenda. qd dicent
 qd facient p tunc miserimi peccatores,
 qd in conspectu severissimi stabunt iudi-
 cis, ach montes inviserit cū in genti ari-
 mi desperatione, Cadite sup nos.
 Quod est ja cauitatis affectu in se sive in aliis
 representat utat ad huc figuris idoneis ut
 a prorophe, convertendo sermone ad Deū
 lo ad Celeste Patria, u ad s. aliquē, ad vir-
 tute u vitium, ut O ineffabilis bonitas, O in-
 comprehensibilis sapientia. Quamvis modū
 desiderat curq ad fontes apuat, ita deside-
 rat aū mea ad te Deq.

Quam delectata tabernacula tua Dne virtutu
 tu concupiscit et deificat anima mea in altis
 Dni. Repetitio ne aliud ubi in quo seipsum
 exprimat affectu repetendo. Interrogatione
 quod mihi est in celo sed ate quod volui sup terra de
 recordis mei. Prosopopeia adducendo et ex
 ponendo affectus soliquos. Collocutio
 ne illud tu dico et cum aliis rebus inducendo
 si nunquam presentem in fine exclamacione, p
 tantum vim affectu miris subiungendo et
 ad quod simile auditores admonendo.

In auditoribus quorum praesentem demonstrare
 potest affectum per figuram interpret
 talionis. ad ad dat obviaciones, h
 nationes, obsecrationes, admonitiones, op
 tationes, depravatos motus exprobraciones et simi
 lia.

In usu tamen hoc cum diligenter sequentia observabit
 Amo attendat bene orator, scilicet, temperis sua,
 vim ingenij, alios, et similes circumstantias,
 quibus accommodare de suis affectibus. Vehemen
 tiores enim motus desiderant statum plenum,
 temperiem robustam, acie ingenij, vo
 cem sonoram, latera et pedes firmos,
 gestus grandes, pronuntiatione elata, con
 te et suavem, verba illustria, et emul
 ratio doteibus deservit, si magis idoneus
 ad vehementiam affectum, quam in pars ad
 pertanda pondera.

Ado statim quoque sua advertat orator, nec em
 iudiciori sed demoni inde efformanti con
 veniunt affectibus. Junius vehementer
 207

qd in dicitur affectu est illos cu reue
 rencia erga auditores effermare debet
 compellendo illos nomine res probas u
 seniori maturitas et familiaritas
 erga auditores magis qd alio dicitur.
 Hic Examinet orator suu genit. no
 ca em unq idem prastare pt genit.
 Aliq natq e' ad ducend. ad delictum
 Dura aliter aliq ad prouidend. aliq
 demisso generi i' forma dicenti aptus
 e', aliq mediocri a naa destinaf, subli
 mi aliq e' idoneus, p'inde tenet ipsa
 orator ad equitate butina examinet
 ac perit ubi iudicio ad iud. di. noscat, cui
 na' methodo fuerit ex indole magis ido
 neq si felicit' si expurmatioe diuer
 sas formas? illi obsequatur, qd ge
 nis accommodata' conp'rent, cuius cumq
 tand' se dedit in illa frequentig be
 exercat, si velit procellere.
 2to Attendat qd orator auditorib' con
 diuionem, magis docti qualis e' plebs
 rari dicens mouentat res nouitlle
 externa, et ire sig in ueritate specie
 imaginibus, Exemp'lis, Vehementibq
 inuicpatiombq, utli um spe, ferm bili
 um metu, ity poty possibq. Fastidiant
 uero res expositiores, sublimes, magis
 uniuersales, Lenis affectus, et figu
 ras deliciaiores. Apud Eruditos cyon
 da e' conuioni by bene cultis, Conceptibq
 exquisitis, figuris et ybris expolitis,

Si ad ceterius adhibeat id fieri dicitur tunc
est occasione ad id accommodatis
Sic attendat orator oportunitate, quo na-
turo immerere debeat in conuisione affectu,
pugna, praeparat animos auditore per
argumenta, sententias, aut figuras
ad id idoneas ante eorum commotionem
promoveat.

Sic advertat quo na' his et nunc promote
re debeat affectu, et na' hoc et illo loco, ve-
niant, et locus et videnti, et ipsa zelo
feruente ostendant, et letis et remis-
siores, et tristitia et dolore affectu illi
demonstrent.

Tercio fugiat affectatione in efferendis
affectibus, ne manifesta appareat, quia
ubi illos tunc exprimit, et intus illis
caeret, adeo accommodat et propterea pro-
uocatione exprimendis illis conuisione
intenus ut illos sentiat curare dicitur.

Quo si aut ceterius et praematura adhi-
bue illos, antequam ut dicitur e' praeparat
animos auditore, ita si utiles illis
immuran' dicit oratorem, si enim in
vehementi et sublimi motu longius
perseueraverit orator, fatigabit aures
imporiturus clamoribus, in dusa bunt
auditores quasi ad incedis continue
os pulsat, hisque apertis nullatenus move-
bunt, ac Ephe tandem clamorior Ecce
siasta vtriusque caustis raucescet ac fi-

frigeret.

9to Post caritatis clamores et affectu
in Statione de repente ad longi viros et
molles se deprimat sensuq. de ea illis
uox est auditoribus ad reformandos mo-
res, ac sic sensim sine sensu ad mol-
liora descendat.

10° si pro vehementia affectuum Ecclesi-
astica ignemet emollit ac liquescens
sentiat cor suum, pro non patitur in carri-
tas indulyere illis potest et com cer-
te. Sicut in orationibus plus est quod
desunt auditoribus, quam ipsa verba.

Sectio Tertia

De Gestu et Actione.

Gestus et actio, definit: Corporis totius cle-
gans Compositio, sic ut hinc ingenio
se ac comodat.

Gestus est gestus seu actionem orationis
ad se sepe numero efficacem esse, ut prin-
cipaliter ad id conferat, ut libenter et
obediens audiat a suis auditoribus
huiusmodi orator, et eleganti actio-
ne ceteris praecellat.

Quamvis namque haec in parte optima
sit maxima, multum tamen caueat, ut
nimium affectata multumq. des-
truit potius quam edificat. Ne in-
cliam huc in loco aliqd. a nobis de-
siderari videatur, parca de gestu et
actione subiungamus.
Partes actionis sunt H. q. hinc Corporis
q. l.

praecipue, quae oculis auditae uel d' uer
 dum obediuntur, et quae istas aliquo
 affectu pulsare quae uult. Sunt autem,
 haec potiores: quos yestq; cuoax de
 orator, scet. Truncq; Oris, Caput, uel
 tus, humeri cum brachijs, manus,
 pedes.

Truncq; corporis sit erectq; n' incuruatq; rectitu
 do cum det nāalis n' uolenta, aut nimiu' of
 festata, q' si mouet totū opq; q' d' certe he
 cepe e, sine motu eterim existere ualde
 ind' eor' e, et quasi huius similitudine
 q' se ferre eib; mouet grauit et uenuste
 n' nimis pequent, aut praecipitant quasi
 sub saltando, aut capillitate se praecipitare
 uolendo. Ita quoy uita sit in huius opq;
 ut ad oēs auditores quasi dyualit sit co
 uersa, etsi aliquando contingat conuertere
 illud ad unā potiq; q' alteram partē
 id modū uent fiat, ut p' hoc ad se p'cipiendū
 auditorib; a q' se tantē p' uertit impediāt.
 Caput sit erectū, moueat in necessitate per
 t'fante uel ad extendendū athenā d' p' en
 sum, uersionē, uersionē, uersionē.
 Dis cooperitū sit de p'fect' thesma, p'p'co di
 uisio, in uocā, Conclusio, dū p'p'co q' u
 qua singulari pertulant uersionē. De con
 uertit sermo ad aliquā p'p'co, siue ex uer
 tis siue ex auditoribus, quō sermo habet
 in praesentia expositi uerbi de uermentē si
 non oboletus tempore uentionis, pariter
 si habeat orāo in praesentia n' otubilis ali
 cuiq; personā uel Regis, Cardinalis, Ep'is di
 scipuli, nisi contraria sit conuertit uel. No,
 nulli sicut Falli, p' totū eorū dū discor, p' totū capie.
 Uultq; uenuste sit compositq; uerbanitē, mo

modestia, gravitate et religione, sepe
atq; affectibus accomodet, ut modo
sarcophago odium se indicet.

Frontis pars prope quae accomodet exaspera-
tio eius hinc inde. Voluptas tristitia aut ira
sciat.

Supercilia nec immota sunt nec cuncto in conti-
nuo motu, sublata denotant arrogantiam, demum
si verecundiam, ad ducta ferunt in d. quae
severitate in feritate unquam aliis sub-
lata, aliud depro, in crudelitate sciat.

Oculi sunt modesti, medicorum aperti ad ca-
tius partem pro alloquitur vultu in verri-
mili in indignabundi et vociferantis perso-
na, erant non sunt an in una se partem
difficili. In sublime elati arrogantiam et
superbiam indicant, demum humilitate
et tristitia, sursum elevat oratione aver-
si negationem, fastidium, desimulatio-
nem aut negligentiam, clausi medita-
tione et melius de memoria.

Nares nihil ad demonstrandum inferre
vident affectus. Absonum e' eas cornu
yure inflare, eis rictus edere, respirare,
eas tarde sapig ppi care v sine neq;
selle cornu ore.

Os modesti quoy sit compositum, medicorum
dilata in pphurati atione, in decol e' labia
nimium de ducere, nudare dentes, labia mor-
dere, sugere, v lambere, Saliva frequentiq;
et videtur ea puere, ridere, longiori al-
centa aliqua dictiones v literas pronan-
tiare, setis clausis labris v extremis, v de-
nig propriis dentibus vocem emittere.

Lipetis sunt erecti et non in curvati, gra-
chia sunt libera, expedita, et manibus cor-
cinne famulenti, illa in modum convulsu ali

aliquid seui coniectere, ut cu admirandi
 aut delori demonstramus, vitiosu n̄ erit.
 Manu sine c. by hanc et alio via dici
 pt qd motu habeant, cu pene qua vob cu
 p̄a psequant, na cetera partes loque
 te aduocant, h̄ prope loquunt, magnibz
 p̄singq; minatur, supplicamq; ab ho
 minatur interrogant, neyansq; de.
 Actiones illas hic breuiter recensent.

1° Admiramur utray manu sublata
 et ad supra pectoris partem n̄ nihil
 accedente, volem ubiq; ad populu con
 vertentes, cu iustq; in dorsu parum p
 orat clinantes. Idem partem exade
 um manibz et oculis in colum inter
 2°

2° Aversamur, cum vultu in sinistra
 to converso manq; extensas et medi con
 ter elevatas in oppositam parte conici
 entes n̄ vno sem repellimq; Idem salu
 maq; unica manu dextra ad caput incur
 vata, leviter et quasi suspensa repetito
 repulsionis motu, recitendo id qd de testa
 mar.

3° Deprecamur deū utray manu v. blata
 volu ad se invicem cōvenis v. demissa
 v. articulata connexa

4° Dolamq; et tristamur manibz inv̄ se pec
 tinatim iunctis usq; v. ad supra manū partē
 sublatis v. ad cingulu demissis. Idem fer
 tamur dextra manu medio cōter exten
 sa et pectori admota.

5° Exclamamq; brachis surru de cent ceter
 is, utray manu non nihil explicata et ad
 invicem conversa, nec n̄ parum in versa.

6° Hortamur brachis manibz paululu di
 ductis, et ad illu cuiq; intese converuq;

quasi vellent illū amplecti.
Item Distribuiung in simplices ut argumē
 ta si soluta aut inductio per aut particiones
 longiori induc manū dextra, ceteris pa
 rtem complexis, pollicis sinistra prima
 deinde alius digitis alternatim admoto,
 ut partes enumerentur.

§ 60 Exponiung et narraung integra manus
 in dicem præsertim cu pollice præcedē
 ri magis extendendo et recte tenendo,
 ceteris pariter inflectendo.

Plurimanus officia industria et experi
 entia edocere præterea potest.
 Vitanda omni potissimum sit manū con
 ponere ad instar scribentis aut illis ni
 mium aere verberare ad instar di
 gladiantis, illas picare, purgare, aspi
 cere, unguis mundare, hinc caput aut
 aliam corporis partem perficere, in en
 vicem ullis frequentiore plausu
 edere pulpitu et puer et durig yberari.
 Manū dextra frequentiq ad efformandos
 gestū e adhibenda, sinistra vā cū dextra
 sola adhibet p tunc in pulpito y escat.
 Deniq pedes modeste in pulpiti pair
 multo repositi qui erant, illis aligūdo
 suppede approbatus id tri fit raro
 et modeste.

Ultimo tandem circa gestū et actio
 ne duo specialit notet orator sicut ne qua
 si se et saryve et veluti truncu, motio
 nis capertem in pulbito representet. Vdo
 ne mimi aut dictionis pona induat
 vi videns qm ecclesiasta decet gestū
 efformet. Et ec eōm duo libri contra
 ria vitia n modica trānt ipug affice
 rent de formitate Finis 2da Partis

P. A. R. S. T. E. R. T. I. A
De speciebus Concionis

Sy numerentur species concionis: scilicet;
Doctrinalis, Moralis, Dogmatica, Panegyrica et
Funebris, Secu^o na^o quatuor syllabati De com^o

Caput III

De concione

Precedenti Concioni specibus unum locum in
in merito vindicat sibi concio Doctrina
lis, cuius munus est instruere et docere po
pulum de articulis fidei, de mysteriis,
preceptis Dei, Sacramentis &c.

Hoc enim primario de mandato fuit accep
a servatore nostro: euntes inquit labat ad
illos docete oēs gentes; et revera time
re ut Ecclesiastica praesentior cui cura
animarum deman data e' ne fideles cu
ra ipsiq' commisi plurima ad salute
ad optinenda necessaria ob defectu
talium Concionum ignorent, neq' ab hu
i^omodi concionibus abstinenda sibi pu
tet ex eo, q' plures ea auditoribus suis
sufficiunt instructos arbitrat, tu q' opi
nio hae falli potest, tu q' oib' scilicet Paulo
debito se existimare ut, et certe compen
veniet tales, q'q' et si n' oino neana, sal
te' utile fututa ce huiusmodi Concione.

Maa Concionis doctrinalis de res de q'q' ha
berda e' concio doctrinalis et oēs articuli fi
dei, mysteria Religionis nostrae, Praecepta
Dni et Ecclesiastica, Sacramenta Legis
novae, Scriptura sacra, Traditiones, Eccle
siq' visibile caput, cultus, &c. ac reliqua

et unigenitū, Indulgentiā, Communionis,
 praeser publicae, se generalit. oī quae placent
 ad fidem et disciplina, Ecclesiasticam
 tractanda sūt in Cōsuetudine Doctrinali, atq; et
 ponenda est illorū dignitas, ne capiatur, uti
 litas, causa, effectus, nāa, partes, finis, of
 ficia, species, proprietates, usus, &c. quae
 oī ut revera, Cōsuetudine Doctrinali Cōmpu
 rantur, sūt em et alteri speciei Cōsi
 cōris sūt serviri, Doctrinallit. reu modo
 instructivo exponi dnt.

Forma Cōsuetudinis Doctrinalis ē eadē ac aliae
 consistit nimirū Exordio, et Ceteris partib; q;
 quas enumeravim; q. Caveat orator ne
 hāliquis subtilitatē Theologicā tractet in
 huiusmodi cōsuetudinib; quae cursu utti et n;
 subtilitē utilitē in se respiciunt, Id ea quae sūt
 necessaria in propi aut utilia, propul;
 in mediū pferat, quae ut solide et cōm
 tepide hāret, ac optime de illis instru
 at, consulat in illorū notā Theologos,
 ne aliquando reprehendat aliorū erroris,
 Vehementer in decursu raro admittit
 cōsuetud. Doctrinalis totaliter tñ omitti
 nō dnt, Id in fine cuiuslibet partis, aut
 saltem in Cōclusionē adhibeatur.

Selecta Cōsuetudinis Doctrinalis
 mōa ē De Fide. Thema pōt sumi.
 Accidentem ad Deū oportet et Cōdere. Hec
 Exordiu sumi pōt a gratia actione Deo
 quia voluit donare nobis id sine quo
 illi placere atq; ad illū, accedere nō possunt.
 multis sarsē id dōnatum ē et vide
 m; q; si de carentes, error obvolvunt
 hōmōnis. Nos q; Ceteris electi sum; q; q;

quod cum deus fuit misericordia sua, et
 bonitate dicere possumus, quod non fuit illius
 omni nationi, sicut nobis deus deus noster,
 summus in se reperamus gratiam, atque do-
 num hoc multum estimamus, ad quod
 vos nunc animare volo.

Introductio peti potest a genere, quod libet
 donum de modo, modo suum non habet illi cui
 donatur, gratum est semper utique acceptabile,
 et maxime tunc illud estimare videtur
 si illud sibi necessarium, atque multis aliis
 praesentibus esse recognoverit. Tale est om-
 nino donum fides hanc eternam si be-
 ne proferamus et multum necessarium,
 et plurimum donis praesentibus seu
 excellentibus factis maxime debitissimum
 estimamus itaque fidem nostram Imo deus
 propter illius necessitate. Idem propter illi
 us praesentiam.

Ante sub divisione, si enim potest praesentia
 cula in qua explicabitur, quod sit fides.
 Fides est donum dei, quo illis scilicet homo
 firmiter aperit, ut sciat, quod a deo re-
 velata nobis ad credendum ab Ecce-
 sia proponuntur. Quam necessarium
 inquit nobis sit fides non potest aliquem
 dubitare, prope de modo cogitandum ve-
 lit attentius. Idem illa enim utique intel sub di-
 lecto non quatenus res duas percipiat, sed
 illa unitas Ecclesiae, quatenus in tanta cre-
 dentium, et servorum multitudine, illa demum
 auctoritas dei, quatenus perfecta, ac sibi suffi-
 cientia tribuatur a creatura obsequio omnino ca-
 vere volunt, proferamus, post diligenter.
 donum deus complari potest dicendum, quod in
 intellectu noster in par sit ad cognoscendum

res Dnas p̄t qd̄ scrutari mysteria vel
 naturalia, p̄t facultā plurimū res, studio
 aut experientia detegere virtute, ut res
 Dnas nullatenus intelligere valet, et hoc
 ostendit p̄t exemplo Phil^o gentiliū, q̄ de
 subtilitate intellectus sui gloriantes, de
 Deo desperare aliq̄ voluerunt in p̄f
 simos p̄ueerunt errores. Sic Cicero
 videri p̄t scientia^m dei cu^m libertate summa,
 ni conuiliare arbitrij putavit deū, cūta n̄
 cognoscere oā eventura libera, d̄t̄m de
 iis coniecturā aliq̄ habere, ut habere
 solent homines prudentes ea indicio ab
 ybq̄, atq̄ sic ut ait v. Hieronimus, d̄t̄ vo
 luit h̄res facere liberos, fecit saeculū.
 Et alia similia de aliis Ethnicis adduci
 p̄nt. Exempla ac tandem ulterius progre
 diendo soli fidei datus ē ut maximas
 in conuione res Dnas superet difficulta
 tes, illa ut loquitur D. Bernardus transgredi
 fines r̄nis h̄nde māduū, experientia
 terminos, et infonq̄: qd̄ n̄ inuenit fi
 des, attingit in accepta deprehendit i
 gnora, Comprehendit inmania, ap
 prehendit novissima, ipsa deniq̄ ster
 nite suo illo vastissimo sinu, quōda
 modo circumdedit. Postea exclamās ad
 di p̄t, O Beata itaq̄ fide^m que tanta con
 spiciat ei necessitatē, que intellectu^m in su
 blime erigit, ut res sui excedentes
 conceptū cognoscere valeat, Beata in su
 per, ga unū t̄e Ecclē p̄fectissime conser
 uat.
 Quia subitō conuiliari p̄t dicendo, qd̄ magis
 desiderabile ē, igne ut in^o tanta fere d̄t̄
 tūc multitudine veritas conseruetur,
 ut

ut oēs unū sapore, ac unū eē videantur.
 unq̄ Dñg clamat Aplg una fides, certe seq̄
 unā quoq̄ debere Ecclā, n̄ multi s̄. Sed
 unq̄ dēq̄ rector illig c̄ spintg ut idē dī
 at Aplg, Certe idē inspirare dī oibz ne
 sit libi contrariq, una quoq̄ illa sup̄
 ma e civitas, una e illa Beata Je
 rusale, in qua v̄ti oēs triumphantes
 secum perfecte univertur, certe et no
 stra Ecclā, quā illig praesert simili
 tudinem humilit̄ hanc habere dī. est
 quomodo unitas hae tā multū divide
 rabilis conservari poterit, quomodo n̄
 facile inter se dividantur fideles, ni
 si illos fides uniat. O quāta discordia
 quāta confusio similis Babilonid
 timmis cret brevis, quantis dī cūdi
 or bellis pacifica domq, quāta discor
 dia vorticiq̄ quātaq̄ tranquilla ma
 vis, n̄ Dei dīctand foret regnum,
 tot tantisq̄ animos diversa opinatiō
 odis lacrima resp. Chri terna. Fi
 des igit tantis obruat in commū, hae
 efficiat ut idē loquant oēs, hae praestet
 ut idem sonent fideq̄ et Indiq, Bar
 barq̄ et Sythā, ac oēs Nationes idē
 spirare videantur. Hi etiā addi p̄t
 Laclamaō. O multū desiderabili domū,
 o veneraōne oī dignissima fides nostra
 qm̄ multū ad conservandū thō bonū
 nobis necessaria, te conservando unitē
 Ecclā nostra conservamq. Te quoq̄ firmi
 ter amplectendo deq̄ nostro perfectum
 illoq̄ solo digni redde re mūltūne dubi
 sapng obsequium.

Haec Subdivisio ampliari potest dicendo quod
 nihil magis mihi conseruandum est quam
 ut huiusmodi tantis titulis deo debitorum ali
 quod iustis servitutis officium pendat. Hoc
 a suis subditis principes hoc a servis
 demeriti, a filijs patris merito postulaverunt
 namque deo, quod potioribus titulis homini
 praestit ab eodem quibus sperare pote
 rit quod ab illis est, certe dignissimum
 est, ut non tamen parit, deumque sua ipsi
 pendant officio, aut quod non est officii
 cui illud deo dignum an Opus par
 dividit, aequum et ista tamen de
 primo deponit deo, aut utrum hanc ip
 sis quorum praestantur huiusmodi, maiora deo
 tribuit deo, quod dignum? ecce perfectum
 intellectus nostri obsequium, in ceteras
 partes uis hanc hinc hinc, aut saltem
 affectant aliqua auctoritate alia pro
 fante, et mens hanc ab omni alio in
 peno libera soli deo subicit, illa si
 de subiungam deo in Captivitate patlo
 quif Apla redigenti, omni intellectu
 hanc in obsequium. Ita, Beata in
 operumque de gaudio, Beata pro de
 to fides nostra, cuius opus adiuti deo
 nostro perfecti, illis. Alii proprium red
 dere hanc obsequium, dotinemo
 igitur multum hanc deo Dillipri si
 de nostra pro hanc quod sufficienter
 ut arbitror agnovimus adesse potest.
 dotinemoque consup propter hanc quod
 demonstranda vobis suscipia dactenar.
 Initio id a partis profanum nulla ad subdivi
 sione fieri potest talis. Scientia naturalis

quibus cum principalibus domis nobilitas in
 intellectibus humanis tribus se invicem præcellere
 putant. Obiecto, certitudine et merito,
 hinc illa nobilior putatur. disciplina, quæ
 nobilissimis obiecti occupat contemplati
 one, jure quidem et certitudine, jure se
 præcedentibus, cæcæ est meriti uti quibus
 etiam nobilissimas inveniant, scientiæ
 nunquam illas dignitates, nobilitati fidei
 æquæ parari poterit oes illa sua superat
 excellenter, cum et obiectum eius litro
 bilissimum et certitudine gaudeat ma
 anima et non modici se præcedenti bus subdi
 cæcæ est meriti. visio

Secunda Ratio ampliam potest dicendo, quæ
 ois scientia occupatur circa cogni
 tionem vel creatur, qualis notitia lumi
 ne naturali a se præcedit. Fides vero occupat
 cognitionem spiritus Creatoris, mysterium in
 effabilem veritatis, quæ profecto nullatenus
 lumine naturali agnoscitur. Scien
 tia occupantur rebus ut plurimum ca
 duis et temporalibus, fides ad superna
 et non per se peritura nostrum attrahit
 intellectum. Hinc enarrari potest aliqua
 mysteria religionis ut divinitus in car
nationis, quæ notitia Dei per se si
dei comparationem, et tandem exclamatio
subiuncta potest esse vere præcellens si
de notitia, cuius bene fidei dignissimi
obiecti, illius mysterium comparationem no
ticiam. Et de certitudine illius quæ dicitur
auditorum.

De Ratio ampliam potest sic: Certum est quod
cui

cum scientias ab oī prioris errore n̄ et
 improbiis; intellectus etenim noster, cui
 illa tenet, si minimis invidetur su-
 damento eū sūt suis en Cognitio n̄q̄
 limitatq̄ cito in errores proferre p̄t
 sapig ducit precipitacione, sepius pro
 iudiciis laborat. Hinc tanta intellectu
 ū circa eandem rem diversa opinio.

hinc tanta sapientia circa multa dis-
 cordia ut uni venissimū apparet, qd̄
 alij falsū ē affirmare n̄ dubitet, est
 fides dñi ulli unquam subiacere nō
 potest errori. De q̄o q̄ res illas, quas uo-
 dimus intellectui p̄ponit, illi tunc illi
 de nihil testat q̄ nec falli nec falli
 re p̄t. Ille haec enunciat, q̄ ō summa
 et infallibilis veritas. Confundat itaq̄
 ad p̄sentia fidei oīs sciendū, hāc illas
 oīs superat certitudine, superat in cog-
 nitione.

Illis vero amplius p̄t: Viri scientifici
 eo magis putant se habere meriti, atq̄
 copiosioris dignos se arbitrantur hinc
 quo res, quas compararunt ostensa
 videntur difficiliores atq̄ n̄ oī p̄per-
 cinata conceptui. At quā n̄a difficultas
 ea videntur qm̄ ea quae fides proponit
 ulij si vlt̄ dictū ē res ad vlt̄ dōm p̄-
 posita superant intellectu hinc facit
 tate, nullq̄ etiam subtili p̄imo sibi ipi
 relicto illas attingere vult, assensu itaq̄
 praebere illis, quae ab intellecta n̄ capto

non de dignitate, aut re ipsa, a fide
 vestra recedere videntur, quos alioquin, qui
 impiissimis infernalibus, imbuti, explime
 tis fide tanquam aliud differens, et iu
 tatis, illa honorato, ac sublinguis verbis
 peccatis blasphematis &c. Hic vehem
 entia sua amplificare poterit ora
 tor contra libertinos et alios huius modi
 hines, quos fideles esse putantur male totum de
 fide videntur, peccatis de illa loquuntur
 mysteria illigibilia, et fatidici ani
 mose illos ut potius subdant se fidei
 illi tanquam praesentissimi donum dei
 multum sibi faciant, in illa firmos
 ac consolidentur.

Caput vltimum

De Conuisione Morali

Conuio moralis est ea quae in formandis huius
 moribus usque ad Dei et recta eius leges con
 pugnantibus occupat. Moria Conuisionis Moralis
 est vitia et vicia, ab his scilicet auocare ad
 illas animare, scilicet, et suis orationibus
 moralis est. Similiter bis dicitur in specie
 oia media ad illas conducentia ut sunt
 gratia Dei bonum usque, Sacramentorum bo
 num usque, quorum, iudicio ubi, Dni, Lectio
 Librorum spiritualium &c. oia quorum vitia,
 atque media ab illis rehaesitio, uti et
 quod novissima, fuge pravae societatis &c.
 Tractari possunt in Conuisione Morali.
 Forma Conuisionis moralis quo ad Con
 structionem partium illig eadem est ac alia.
 Hae autem huiusmodi illa specialiter obseruanda
 recommendantur.
 Primo laudibus gratie fieri potest ut ab expo
 sitione Theomatica, quod etiam dicitur e
 est.

ut a summat es Evangelio diei proder
tunt dieb; dicitur, in quos Evangelio
reperiunt semp; mat; h; morales.

Idea Divisionis pposita in ad d; int par
ticulares et infirmas, nihil em dnt pa
qu' efficerent, si a sumerent; gual; ce
unt versales, neq; etiã tales a sumant;
quã seorsim sumpta int; e; sum ora
tione; construere, p; p;ent; nisi neq;
sille aut; utilit;e p;ob;ulante.

Idea Vehementia magis quã in Ceteris spe
ci; b; concionis d;hibeat, neq; ad Con
clusionem remittenda; d; etiã in decur
su n; p;termittat. Expositis rationi
b; p; p;uã; confirmanti; b; in rehat
orator in pravor; h;u; mores, quasi tu
ba exaltante; vocem suã; et; populo sce
lato; rig; annuntiando, qd; vult; illi; g;tes
de scelerib; publicis, multis; Con
muni; b; de occultis em; aut; n; suf
ficienter notis non; p; de unis
am; p; s; publico; peccato; raso; et;
n; sine consilio; sapientis; d;icend; e;
Curat; orator in particulari; suis; de mo
strare; auditorib; exponendo; scã; illos de
factis, q; p; peccant; contra; illa; virtut;
ad; q; illos in sua oratione; animab;e
p; p;ovincit; aut; quos; exercent; act; vitij, a
quo; illos; retrahere; conat; act; m;dia
practica; tuã; ad; extirpand; vitia; tuã; ad
optinendã; virtut; illis; proponat.

Idea Concionis Paralis.

De Dilatione Inimici; coruor;

Thema; Quis; est; q; dicit; e; anteq; cau
tu; p; oculo, Ego; dom; dico; vobis; d;icite;

inimicis vobis.
 quod u. fieri potest ab expositione theommatia
 dicendo: quod tanta fuit durities cogitatio
 et inuicem inuicis iudicis ut quaedam Deij ma
 data aut irrita ut ipsius casus bar saluator
 noster q. suis inuicem et prolationibus depre
 rata efficiant. ut ubi illa legis beulu
 p. oculo etc. totos q. q. caueat ut in ju
 dicio publico recu. ⁱⁿ iusticia pro
 perionata delictis assignare et p. d. q.
 illi p. versis interpretantur et ordinis iuri
 cor. p. p. utt. et arbitria bar. Hinc illa
 apud ipsos iudicis d. d. q. p. i. m. t. u. s.
 let odio habebis inuicem ut tuus, q. d. o.
 ming. n. s. q. u. v. r. e. p. r. a. h. e. n. d. i. t. a. t. y.
 capre suis verbis o. i. b. q. nobis p. a. p. i. t. l. i. t.
 d. i. l. i. g. a. n. q. i. l. l. o. s. q. n. o. s. o. d. e. r. u. n. t. e. t. a. m. o.
 re p. r. e. q. u. a. s. m. u. s. i. n. i. m. i. c. i. s. n. o. s. t. r. i. s. P. o. d.
 e. p. t. u. l. e. s. t. u. d. d. e. p. r. o. u. a. t. o. h. o. c. l. d. e. u. l. o. n. g. a.
 r. o. c. o. r. n. i. n. g. i. o. i. o. l. a. t. u. s. P. l. u. r. i. m. i. x. a. n. i.
 q. u. a. s. i. p. r. e. s. s. o. i. l. l. i. q. u. a. n. t. i. q. u. a. l. e. n. t. i. s. p. i.
 n. i. t. a. a. f. f. l. a. t. i. u. b. o. r. d. n. i. i. n. m. e. m. o. r. i. s. i. n. i.
 m. i. c. i. s. s. u. o. s. e. d. i. o. p. r. e. q. u. i. a. t. y. d. i. l. l. i. s. i. n.
 d. e. i. t. a. s. u. m. e. r. e. b. i. n. o. v. o. l. u. n. t. I. n. o. d. i. l. i.
 g. e. r. e. i. n. i. m. i. c. i. o. s. s. u. o. s. a. l. i. j. i. n. d. e. c. o. r. n. i. e. s.
 a. l. i. j. n. o. x. i. u. e. t. a. r. b. i. t. r. a. n. t. P. u. s. i. l. l. a. n. i. m. i.
 i. n. q. u. i. u. n. t. e. a. n. i. m. i. s. u. a. r. e. p. a. r. a. r. e. i. n.
 u. l. o. i. a. m. n. o. l. l. e. d. e. s. p. i. c. i. e. t. a. n. t. e. r. a. n. i.
 a. b. o. m. n. i. b. y. d. e. s. i. d. e. r. a. t. q. u. a. l. t. i. o. n. e. d. e. i. n. i.
 m. i. c. i. s. s. u. m. e. r. e. n. e. g. l. i. g. i. t. m. u. l. t. a. s. u. s. t. i.
 n. e. r. e. i. n. c. o. m. m. o. d. a. m. u. l. t. i. q. s. i. b. i. n. o.
 c. e. r. e. c. u. p. i. t. q. a. m. o. r. e. h. o. s. p. i. l. l. u. o. d. e. c. o. u. n. t.
 p. r. o. s. e. q. u. i. e. t. p. a. r. a. t. y. E. n. q. u. a. n. t. i. e. r. r. o. r. e. s. i. n.
 r. e. p. e. h. e. n. t. i. b. e. t. e. r. h. a. n. s. q. u. o. s. u. t. i. q. d. e. l. e. t.
 h. a. e. e. r. e. c. e. p. t. e. a. t. t. e. n. d. i. t. e. i. j. i. f. h. a. u. d. i. t. o. r.
 r. e. s. q. u. i. d. i. a. m. c. o. n. t. r. a. i. l. l. o. s. s. u. r. r.
 d. n. i.

dicturq; ac sono Existimant perversi
 tani, qd Diligere inimicos suos sit in
 decus. Ego vō extenda eē multū glori
 osū, qd Existimant perversi tani, qd
 Diligere inimicos duob; sit noūū. Ego autē
 demonstrabo valde eē utile.

Notandū: Exordiu' h' caret p'prie g'rali ius
 ta ea quō dicta sūt in d'ca p. De forma
 eaurū.

1ma pars. Pusilla n'ime p'prie ferre animū, v'
 obidire pollicī si legib; illuz h'ū n' conula
 n' exempla viros multū d'cedere arbitrat'
 nobis. S'ci tani, ac p'inde de testio n' in
 m'is, a qua h'c h'ū inseparabiliū eē exis
 timant, qd indeus appellat.

2ma Subdivisō. Pusill' h'ū multū inquant
 apparet in d'ca editione inimicos resistere
 v' inimicis suis, illos sub potestate sub
 iugare, tueri famū' s'ud etia' cū ipsiq;
 discriminē vitā, hoc majorari d'bitū
 iudiciū e', qm' utiq; conveniēte nobis
 p'prie ferret d'g' i' d'g', d'iplicet nobis illa
 abiectio animi, quā p'prie in p'is mit
 cordi, d'ignū q' v'p'io d'bitū e'. H'c sūt illorū
 v'ba, q' v'p'io p'prie huius modi sermo
 e' attendite q' d'ca auditors, atq; ea ip
 s'imet illos v'bis, qd arguendū sit con
 siderate. resistere inimicis iniqui v'nt
 gloriosū e', p'mittite ut addat qd fortis
 timis ac p'ne insuperabilib; resistere
 inimicis gloriosū e', p'prie q' n' fortis
 nobis v' debet inimicū nobis q'
 Cor u' p' d'centia nostra sive appetitū
 ille

ille que' vno sentim' ad ulciscendu' de
 inimicis nostris, non ne igit' pot'g' ma-
 gnanim' ille amand' q' huiusmodi hos-
 ti' et inimic' suu' sustinet, et certe
 q' vindicta' sumit de inimicis suis ille
 ductus concupiscend' adimster b'ndict' a
 animantium leg' q' am' diligit' inimi-
 cos suos, ille dicitur grad' d'nd' regitur,
 q' odit hostes suos ille ea, qu' d' Cor-
 rupta' n'ad' cae'f' q' amittit illos, q' eu-
 odem' p'cept' supra n'ad' extollitur,
 q' igit' pot'g'ri p'ure magnanim' ille
 cordis q' referre putabitur &c.

Ida' subdicitur dicit inquit ulcisci
 de inimicis suis p'cipit politici mun-
 di, & infernalis politici' q' tibi Com-
 mune cu' X'nis, om'q' ignoramus di-
 lecti'. Salvatore' n'ost'ro testatu' fuit
 se de operib' huius mundi, q' e'nt' ma-
 la? om'q' magis estimamus p'ce-
 cepta politici' q' mandata X'ni
 d'ni? om'q' magis affectamus e'
 politici' q' X'ni, aut ignoramus
 quod nobis hac in parte p'cep'it
 p'ncipaliter noster, revolvamus libros
 sac'ros sancti Ewangelij, attendamus
 q' in parabola de hinc q'eye ponente
 vno cu' servis suis, q' antequam de-
 ora nostra sup' altare offeramus deo
 q' in his v'bis quod abinitio audivitis
 nobis facere mandat D'ns noster,
 quomodo vindicta' de inimicis
 nos

nostri sumere nodi permittit &c.

3^{ia} Subdivisio Difficilis e' inquiruntur
 sup' contra torrente viti plerumq' vindic-
 tur de suis inimicis subire n' dubitat
 nec alit' gloriosos se reddere castrinat
 qm' superando hostes suos, huic utique
 invidendu' e' consuetudini; Scpta per-
 siter, nunq' n' legione sequenda n' e'
 turba' ad faciendu' malis, q' usq' su-
 rant multi, adulterant multi, Ergo
 sunt imitandi? Ergo vitia illor' s'
 amplectenda? Odio psequuntur ini-
 micis suis multi, Estot, I' Itq' cuiq'
 vestigia seq' de benign' talia n' fecit.
 Hic enarrant Exempla in q'q' patet
ut error eorum inimicos suos de Con-
cludatur. Quid ergo glori' idiq' erit
 obedire legib' mundi, imitandi de
 pravates hinc mores, qm' ad implere
 precepta illi, illiq' imitari Exempla
 Hic adhibeat congrua moralitas et ve-
 hementia

2da Pars Illius ut arbitror vobis videt
 qd' in dilectione inveni' ut utilit' ali-
 quade' affirmare n' dubito, quod utili-
 tas dicere potestis illi, q' injuria susti-
 nere cogit, q' n' vindicando illata, me-
 rito plura tibi inferenda timere. I' in
 concluda, nosia potiq' qm' utilis censon-
 da e' inimicis delectio, aut longe alit'
 sero' hit. Prim. Subi. Quod utili-
 tas

e' dicitur, illi q' iniuria e' facta, n' loquer
 hic certe de iniuria q'ali, hostis optima qd
 ablata bona mobilia aut immobilia vin
 dicere, restitutione, damni in bonis Cor
 poris aut honoris illati in iudiciis, pu
 blicis ungeri n' q' prohibuit Ita Jo
 no, p' repetere qd dicit e' q' ex posse
 sione alicuius boni iniuste detulit, di
 lectio inimicor' q' p'cedendo a vobis,
 vult n' nisi ut hae repetitio fiat ex amo
 re iusticiae n' am' ea vindicta animo,
 si am' illa p'fectio non ut etia' cu' gau
 dio rapina' bonos vestros sine spe resti
 tutionis sustineatis, videri velle, ni
 hil ut arbitror vobis p'vadeat, illa iust
 ita Evangelica vobis inhaereat Cupis
 ne offenso corde iis, q' vobis adversant
 vos ea h'beatis, ne illis verbis ignomi
 nioris aut imprecantibus ledatis, a
 ut aliqua alia odij signa ostendatis,
 quin potiq' illos sincere ut prius du
 os p'p' Deu' diligatis. Quonia' iust
 dilatis hac n' imp' dicit, q' restitutio n' in
 iura vobis illat' ea tunc iust' ut vestros
 p'cedere p'p'itis, q' iust' amittit' d'li
 gerdo adversarios vestros, ut noxia hanc
 dilectione' existimetis, nihil sane, q'is
 vobis in iudiciis vobis lumen vobis
 de habeatis. diligendo etiam' inimicos
 vestros, illisq' offensa' condonanda. Con
 donatione' et remissione' offensa
 rum vestror' a deo, spe vobis p'p'o
 testis. C.

O quatuor bonu' dimittis adversario tuo of-
 fensa levisima est tibi ingratia et in-
 numerata remittuntur scellera, si contem-
 et humiliato Deu' deprecari corde, Confi-
 denter dicere poteris dimitte nobis Pater
 sicut et nos dimisimus, sine dilutione
 inimicos, nequos offensos placare pote-
 ris Deo, clamor illius non peremit in aures
 eius, dona tua pro delictis oblata deprecanti
 avertet faciem suam a te et oculis clemen-
 tia ad te non respiciet. Vide ergo qualis
 utilitas sit in dilutione inimicos. Di-
 forsam non curas tamen bonu' ac si uideam
 veniunt nonnulli qui ut erga inimi-
 cos aures odium fovere possint usurant
 se a suspensione sacramentorum, ab audi-
 tione sibi Dei etc. Summa depra-
 vatio cordis etc. Hic pervertebat veritatem etc.
 Ad subditiois vindicanda est mihi inquit, ne per-
 san non vindicando illata, plura expectare de-
 bea mihi ab adversariis inferenda in Com-
 moda, hi certe inanis labor est. Crede mihi
 ad vincenda inimicus tuus, illis, per ver-
 sum nocendi tibi animus avertendum, et
 fidei, non est remedium, quod dilutione erga
 illum. Vindicta quae infundere mentis in-
 mere de illo pupis, potius innumeris te
 intricabit malis, si erga adversarium tuum
 innocente te argere si fuit ausus, certe in-
 pugnanti de tibi resistere non dubitabit,
 et si superiore illum omnibus compereris,
 merito ne ab illo totaliter opprimaris
 formidare debes. Quod si adversarius
 tuus

tunc patienter sustineas, illum, amore prosequaris,
 propterea quod vitare illa incommoda h' desinis, in
 supposito carbonis capiti adversarij tui in peris,
 tibi accensiq' iter abest, ut de inferendo tibi da-
 mno amplius cogites, qu' potius illatum tibi re-
 lictum, ac primum transgressionem offensae hu-
 militer expurcat. Hic deplorari possunt in-
 veterata aliquot inimicitiae, propter quas
 unaq' alteri insidias, et si raris de numero
 to boni publici sibi adversantur, atq' pro-
 pter has inimicitias, aliquid familiaris op-
 primuntur, quae oia de vehementer appo-
 site ad auditores exponantur.

In Conclusionem facta recapitulatione
 damnum errores illos, q' existimant, di-
 ligere inimicos invidios aut noxios esse, atq'
 urgeant auditores ad observantiam proce-
 di de inimicorum dilectione, siquidem nihil
 illos a violatione illig' excusare potest,
 et tandem ad Nru' Dnu' proficiunt
 la aliqua dirigi pot' ut nobis hanc p'ces-
 tet gratia, ut si vobis in mandatis eius
 observandis inveniamur.

Caput Tertium

De Concione Doxomatia

Concio Doxomatia e' illa, quae doxomate si-
 dei iurata, tractat contra Hereticos illa
 defendentes, quasi cum illis disceptando
 illiq' fortissimis argumentis talis de bella de
 Nra huius Concione sit oes articuli fidei
 q' contradicant Hereticis, uti s'c. Veritas
 Catholica religionis, Divinitas Nri Dni,
 di

Divinitas spiritus s. auctoritas summi Pontificis potestas consuevendi, Opus Ali, a peccatis absolvendi, indulgentias concedendi et alia dignitate, quae invidiosissime comprobantur argumentis, atque a Callumoniis Hereticis soli, dispi me videri in huiusmodi Concione dicitur. Etenim huiusmodi Concione, ut plurimum amantitudine nuda, aut ab aliqua occasione, si ve ab expositione Evangelij summi poterunt in introductione errores Hereticos bene capere, atque contra illos veritates contrariae in divisione Concionis stabiliant.

Confirmatio potest ex sacra scriptura non ab Hereticis videri, sed auctoritate Ecclesiae probata, et huiusmodi sensu, illig exponentiis interpretata, et si in aliquo loco de pro hereticis contenta et sacra scriptura ab Hereticis, in illis sapropref, et quo modo legi debeat aut intelligi solent, rationibus demonstrat. Confirmit quoque pro Concione traditione divina, a apostolica auctoritate huiusmodi Patrum et superioribus viderunt saeculis, quae apud adversarios et modica possent autophotia. Populus quoque adhiberi argumenta ea sine ratione, uti de saprobabili, a perfidabili, a Decoro, ab Honesto et ut felice huiusmodi rationis, perare potest exoterice scriptura, et qualiter dei quae em dicitur in scriptura etiam ad hunc effectum afflictione corporis, aut alijus pro quae huiusmodi suggestit creatio, postulare illi, insup sufficiens oportet illud habere Theologiae dogmaticae ac Historiae Ecclesiasticae notitiam, ne aliquando a in subpotatione alijs Hereticis huiusmodi ligentis tui in representandis dicitur a patris illi dicitur error. Praecaveat cum sibi datur in huiusmodi ditionibus a vobis huiusmodi scammationis et ignominiosis, quia Hereticis, Haec enim argumentis uligunt

nullo robur sup addent, imo potiq adversa
 nos condurarent.
 Computacione quibz in huiusmodi, scionibz politici
 ptre qm in d'ctis adhibeat, ad obiecta ad
 veritas respondende moderate et solide pri
 mu' rdu' et 3'ia Computacionis modu' p'de d'
 tenis usurpando.

Quod si est prope ad instituendu' sermonem Con
 tra Hereticos, & tenesq' v' invites totu' oratione
 Dogmaticae absolvet in conclusione recipien
 tia ab erroribz fertit et savit argendo. Si ve
 ro principalit' ad orthodoxos dirigat sermo
 neor ac n' ta' Hereticos, q' v' nonq' v' pau
 ci aliq' dno' s'annunt, de bellare, & p'tiq' Catholi
 cos in fide confirmare intendat n' expedit p' to
 ta' Coniunctione Dogmaticae, & fructuosiq' videt' pri
 ma parte Dogmaticae absoluta. 2'ia moralis aut
 Paenitica instituat.

Mo' abre am' erit in principalit' p'cto, in q'q'
 d'p'tena Religionis p'ra celebrans, et p' seor
 nullq' ad est Heterodoxa, prima parte Coniunctionis
 sub Dogmatica instituat, 2'ia moralis aut pa
 nitica adiuuncta q' a f'ctione p'ovandis est p'
 p'q' si n' raro ac Catholicos ad nostra Coniun
 ctione novissime convertit.

Quod dicit' de Coniunctione Dogmatica contra Hete
 ricos, idē dicendū ē de Coniunctione Dogmatica Con
 tra Paganos, Iudeos, Turcos aut Libertinos ac hec
 tr' de unimine, qd' contra illos confirmat p'p'os
 ex scripturis laicis, Traditione Diva, & Apo
 tolicis aut Ecclesiasticis. Contra hos am' p'p' ea
 ceptis Iudeis q' convinci p'nt ex Veteri Tes
 tamento, rationibz naturalibz intrinsicis ex
 veres illos destruendo, Dogmata am' fidei
 ea motivis credibiliss' comprobando de
 bellandū ē, q' auctoritate scripturae n'

non admittunt. Notandum denique, quod si ora-
tor ea prope ad solus heterodoxo sermone
distinguit, attendere ad illos errores illos, et
alios impugnare. Si autem ad eorum doctrinam
orando una parte ut dictum est dogmatica hoc
velit, potest et per hanc parte religiose modo hunc
modo illic antiquiorum et recentiorum ad refelle-
ndum errare, utique tunc de erroribus nunc origi-
nibus ac presentibus illo in loco ubi conciones gra-
vantis loqui erroribus.

Idea Concionis Dogmaticae
De realitate Corporis Christi in Euchar.
Tema Panis prope ego dabo Caro mea est.

Joan. 6. v. 52.

Carum sicuti potest ex circumstantiis solemnitate, Cor-
poris Christi in hac die habere concionem. Dies hodie
ne festivitas et dies letitiae et caelestis, dies
expresse laudis Dei in ore fidelium resonare. Haec
est enim dies in qua incomprehensibile illa Filius
Dei erga nos Charitate, admirabilem illius potentiam
in institutione huius sacramenti considerantes
contineri haut possumus, ut memores tanti benefi-
cij mentes nostras humore non repleamus, gaudium debi-
tary servatori nostro non rependamus gratias. Letitia huius
tabula est, ut intus illam distendere non volentes, publice
et extus illam celebrare minime dubitamus, dicimus
nobis gravissimum publicam constituendo perceptionem, et
benignissime celebramus. Hoc tunc nos affligit, quod
omnes huius letitiae participes esse non videmus, dolentes
sane quod vos errantes fratres nostros, de quibus Ecclesia
Catholica reconciliatione multum solliciti sumus, de
tanto beneficio, nobis postulo estantes, et illi quia
collaudantes, non sperantes, et quod peius dixerimus, huius
sacramenti blasphemari a vobis habemus. O stultitia
autem vos nos in huiusmodi gaudij habere, possumus, at
incredulitas verba Domini eloquii non sinit vos

nobiscum gaudere, n' creditis in Euchar. veni' at, ve
 ale Opq' Ite J'teneri, Deo de institutione illig' lecta
 n' debitoru' Ite redde' gratias nobiscum n' ac cur
 ritio, d' p'mittite quae ut ventu' hanc p' tenuit
 vniu' inveni' brei aliquo modo p'genti sermone vo
 bis suadere possum,
 Duo s' quae d'phulle n' medica' vobis facere vident
 circa h' mysteriu' impossibilitas et n' sufficient
 manifestata voluntas Ite. Repugnare putatis
 J'teneri vere ac realit' Opq' Salvatoris nostri in Eu
 char' Sacramento, ne Ite Dni' alicubi ex parte
 declarate de reali sub' et sub' speci' eiq' panis et vini
 existetia arbitrari, hoc p'ro t'm' ab' ut nos
 a credendo hoc ineffabili mysterio abhorreere debeat
 q' potiq' injuri' d'u' tu' illimitata potend' tu' im
 mensa erga nos Dni' nri' Charit' existimare
 nos oportet, siq' revera ita a' potens Dng' noster
 ut potuerit nobis in Sacramento relinquere Corp'q'
 suu' veru' ac reale, h' suadere vobis vobis in prima
 parte. Ita benignus erga nos o' Salvator noster
 ut voluerit revera relinquere nobis in Sacramento
 corp'q' suu' veru' ac reale, cuiq' voluntatis manifestas
 ne' ex parte vobis demonstrare volo in ista parte.
Ponitima Quod Deq' pepit efficere ut Corp'q' Ite sub
 speci' eiq' consecratis consistat eo modo, quo a catho
 licis predicat ac credit, ita videt sane rationi con
 gruu', ut qui de hoc dubitaverit injuri' q' o'io infi
 nita Dei potestate, merito existit h'et. Et certe iniuria
 e' maxima quae Dni' potestate onetif' h'ia confir
 mitte, quabi' v'o Deq' in tuo efficere nequeat q' h'io
 supat h'io, ergo ne o' v' h'icula h'et, Deq' h' pot'p
 sit Corp'q' h'io sub' Eucharisticis velambri' h'
 ya. h' nullatenus ipso efficere potes. Namq' dicit
 tibi put Deq' ipso ad h' locu' fuit Job 4. 24.
Namq' inquam habes brachiu' sicut Deq' et sive
ca sicut h' h'io. An prestare potes, q' h' presti
tit brachio potenti sumo et v'ca operis sumo?
 Hinc

Hinc dicitur aliiq de deo sentire, hinc creditur qd apud deum
nihil sit impossibile et ubi Luc. 1. ad p'p'g' aedemones
ad p'p'ositi. 3^a in Eucharistia mysterio videtur modis sui
tu impossibile. Transubstantiatio, multiplicatio eiusde cor
poris in pluribus locis, species p'prietat, que naturaliter
sunt Corpori.

1^a Subdivisio Transubstantiatio in eo stare creditur late
licet, qd post Consecrationis vlt. statione caput substantia panis
et vini Consecratur, atq in illig loco substantia substantia
Corporis et sanguinis. Ite sub speciebus tu panis tu vini
quid in h' impossibilitas? Transubstantiatio utiq sit a
nata cur ergo p'p'ri nequeat ab auctore nat? qd aliud
e' nutritio plantar' est corporis hui' nisi transubstan
tatio, sicut plures ac terra substantia transit in sub
stantia plantar', alimentum substantia convertitur
in substantia. Omnis huius ergone deo efficere o' pota
rit, ut in loco substantia panis et vini succedat Op'g
et sanguis Ite Dni.

2^a Subdivisio Multiplicatio eiusde corporis, fit in Euc.
cu' in eade' t'pore sup altaria innumera id' Ite Op'g li
veras ac repetit. Hec credunt Catholicis, nec h' repugnanti
ta involvit, deo utiq e' infinite potens quare ergo
in infinite usq p' ductore n' possit aliquem effectum cu'
utiq p' p' ductore sono n' salta p' ductor' potens ultiq
utiq p' ductore eunde' effectum. 2do vob' aliqui orat
lit' multiplicat' signi de eode' momento e' in plu
ribus auditos auribus quide' impossibile non, ut aliq
simul sit in multis locis. Ite quide' 5 omnia Ite
Dni parit in deserto 5 panibus utiq sufficiens
illig panis in tot h'nes fuit p' p' ductore multiplicati
illig panis, n' e' impossibile p' p' ductore multiplicati
Corporis Ite in Eucharistia.

3^a Subdivisio Proprietates plurime insunt Corpo
ribus naturalibus uti gravitas extensio &c quod hui' ab eo
censent ergo illud corpus n' e' reale. Verum e' plu
rimas proprietates Corporis naturalis que hui' non
reperiunt, qd deo leges imponit. Hinc id' efficere
p' p' ductore

possit ut corpus aliquod existat sine pluri-
 bus corporis proprietatibus, numquid ipse si impediret
 vim ignis fornacis Babilonicae ne ureret
 in illam, iniectos pueros, numquid ipse no-
 sustinuit gravitate corporis Petri nec in pro-
 fundu' mergeret maris, numquid gloriosam
 salvatoris nostri corpus in resurrectione sua
 duntaxat sepulchralis non penetravit, sicut
 Cur ergo sub speciebus panis et vini repu-
 gnare dicatur constitui corpus et sanguis
 Christi dormivi, ex eo quia carere debet
 quibusdam corporis proprietatibus, nihil illis
 repugnat. Satis ut arbitror verum oportet
 quin verum et reale corpus Domini nostri con-
 stitui possit sub speciebus eucharisticis, sed
 ferant de voluntate Dei ut re vera
 Constituantur sufficienter non constat et
 de amant hoc in altera huius Sectionis parte.

Secunda pars. Certe summa Dei potestas
 non est tota eiusdem agendi ratio, nam
 non omnia operatur quae potest, sed
 accedere debet voluntas quae opus decernat,
 hanc igitur accepisse in mysterio Eucha-
 ristiae, ut ibi constitueret verum ac reale
 corpus salvatoris nostri sub speciebus pa-
 nis et vini minime dubitat fides catholica.
 In praesentia Legis Evangelicae supra lege
 mosaicae promissionis atque institutionis
 tempore a Christo prolatae verba, commi-
 natio indigne sumentibus ab apostolo fa-
 ta luculentè probant atque demonstrant.
Prima subdivisio. Et certe si panis Eucha-
 ristiae nihil aliud est quam figura corpo-
 ris Christi, Lex Mosaeica potius fuit
 Evangelica et Iudaei praeceluerunt Lex
 nis, Lex enim mosaica habuit per figuram
 ad

quod donū Celi, opus angelos, et omne delectabile
 Num probens esset. Habuit quoy aquam
 Dauidale' de qua figurat videres fides omnino
 prastantioris, et significatiōem maiorem pra-
 seferentes pane Eucharistia qui terrenus et homini
 opus nihil peculiaris saporis continet, nec etiā mor-
 tem illi explicat, at quis credat lege' moxica' pra-
 stantiori' et lege' Evangelicae.

Vide Sub. Verba in sup' tu' pmissiōis tu' institutis
 nis ppendamq. panis qui ego dabo inqt' Ite' Ca-
 ro mea ē Ite' b. v. Da' et in sup' u' Ite' Caro mea
 vere ē' cibus et Sanguis me' vere ē' potus notari
 It' vere hae' vere q'libet nō sine cau' rectis. Dicit
 miti' quodas' q'pona' tempore Ite' adimplevit
 pmissa' intus quod ab illo p'parat' manna Patri-
 b' olim coque' sa. Certe faten' debetis pollicita-
 nē hanc compleri p' Eucharistia, at si in Euch-
 aristia sit Ite' figurata' Op' Ite' ego n' He-
 tit p'cipis suis dicit om' et p'mittit q' Car-
 o' eig' vere est cibus et Sanguis eig' vere p-
 ty' p'ro n' ē' vere ut dicit' Ite' figurati-
 ve. In sup' si panis Eucharistia' sit Ite' fi-
 gurata' Op' Ite' n' ē' cur ab ipso p'parat' conus-
 so illis dicit' certo manna' imo si hae' ybanti-
 n' de pane solo Iudei indalescent in hoc certo
 ipse reprehendissent quod pane' terrenū' panis illi
 Celesti' prestabant Ite' vera de vero ac rectis. Cogo-
 re sermo in hac approximatione fuit hinc est
 q' ut narrat' Ite' Evangelista Jo. 6. v. 53. Li-
 tigabunt Iudei ad invicem dicentes quomodo
 do hui' p' carnem hui' nobis carne' sua' dare
 ad manducandū'. Inno' p' ea' dicit' p'ales

eis dixerunt dux e' hic sermo et multi abie-
 runt retro, dicite quid sit cur ha' litigationes cur
 scandalizant? Discipuli eis et retro abeunt si de
 figurato Corpore agit, quare litigant de hoc sudes
 quomodo illud ipis fut' tribuendum, quare ea inde
 scandalizant? Discipuli numq'd n' appreuerant
 figurative manducationi aut si aliqd sup' e' dubi-
 um cur illis benignissime saluator clarig' ex-
 ponit q'd utiq' necessarium videbat' ad amovendum
 scandalum ad retinendos penes se discipulos
 suos aut saltem quare id claudis suis Ap'lis no'
 explicat clarig' seorsim a turba prout in diff'icilis
 reb' id fauere conseruet' dicendo quod illis da-
 tu' e' no'pe mysteria Regni Caelestis, quare Mys-
 teriu' hoc admirabile alio stupendo confirmat
 miraculo de ascensione sua scilicet Column' Commem-
 morans ver. 63. qu' n' ming' admirabilis
 et tamen futura, vba quoq' institutionis ea'
 deor' veritate confirmant. Sunt em'
 vba illa Testamenti et pacti qu' utiq' clara
 et n' ambigua e' dnt, alibiq' voluntate tes-
 tantis et paciscentis n' exprimerent di' ergo
 dicit Itg' hoc e' Corp' meum. Sic e' sanguis me-
 us, quare proph' accipin' dnt hae vba.
 Itid' sub' Communiō' deniq' d. Pauli indigne
 sumentib' Eucharistia' facta validu' realit'is
 Corp'is Iti' in Eucharistia' e' sacramentū nisi
 em' veni' ac reale Corp' Iti' continet' in Eucha-
 ristia' in vno indigne sumentes dicit' Apo-
 stoly' iudiciu' sibi manducare, nullq' effectum
 est q' indigne sumeret' Iti' in Eucharis-
 tia' cu' cor' p' sola' fide' ut dicit' man-
 ducet' Itg' alunde am' oem' hinc' fidem
 ha

habente iusta e' arbitrariu qd ea vobis sola fides
 iusti fides ergo ois qui sumit etia in Eucharis
 tia p fidem ac iustia e. Ergo nulli indigni illi su
 mit. si aut n' h' fidem accipi onto Eucharistia
 utiq n' sumit etia cu sola fide sumat in euk
 charistia itq Ergo vana et inutilis e' h'c Commu
 nio s. Pauli. ite insup colligi pnt Testimonia
 v. Patru Eccl' doctol. et alia argumenta ex
 Theologia Dogmatica sumenda.

In Conclusionem Facta recapitulatione uerborum
 aduersarij uerbis elegantibz et Charit' ergo Sa
 tute ipsos sterna spirantibz ut depicte pesti
 natie agnoscant uentis illaz, profiteant ac fi
 niri poterit oratio seruenti illis, ha oratione ad
 Deu ut p Jesu' Ihu' qui e' lux uera Illuminans
 ois hne uenient p in hunc mundum
 illuminet mentes illos, illoz ad cognitionem
 uentis fauat pervenire.

Ad standu e' quod h'c Scriptura Sacra ac an
 v. Patru in Concioniy Dogmaticis contra He
 reticos adducendi sunt cum suis citationibz
 exprimendo librum caput versu aut haecata
 ex quibus desumunt.

Quod si h'c eadem ma' de Ihuo Eucharis
 tia Sacramento tractat Dogmatico Morali
 ter mirum e' si haec etia principaliter pro
 pter orthodoxos eadum huiusmodi Con
 cionis Dogmatico Morali possit ex eode
 fonte uideri Coniipi uerbis nisi ubi Con
 vertatur sermo ad Heterodoxos paulo
 immutato si eni possit ad diuisionem Conci
 nis accessus uel hanc nostram laticia' debi
 tam ergo Ihu' dnu' gratitudine minue
 re in nobis uolunt huius seculi Heretici

Heretici nō credentes eorū veniā ac reale Cor
 po Salvatoris nostri in Eucharistia Sacramen
 to contineri, vanā apellant Felicitatem nos
 tram irrident devotionē nrā illorū suis bla
 sphemis oppugnant. Sed ne hęc in parte
 detrimentū aliq̄ pati nos contingat Confor
 temus nos in fidei nrā ut firma sit Felicitia
 nrā exultans in nobis fervore ne deficiat
 Devotio nrā videamus, itaq̄ primo quanta
 e' certitudo fidei nrā circa hoc mysteri
 um ut eam in Dno gaudeamus. De vi
 deamus quāta e' debeat ac praesentem hęc
 die erga hoc mysteriū Devotio nrā ut
 ad illud accendatur.

In prima parte pro subiectione illi
 populi ponit Diviō precedentis sermonis
 ostendendo nimirū qd potuit et voluit.
 Itq̄ Dng nobis relinquere Corp
 suū in Eucharistia

In 2da parte populi ponit subiectione talis quod devo
 tio hęc consistit scilicet in interiori utriusq̄
 actū fidei amoris Felicitando quōd conspicui
 mus utriusq̄ Sacramenti ut in eodem
 si adorationē profundā faciendā modestā
 in processione. Itq̄ incedendo in Ecclia res
 pectū debitū illi exhibendo sicut in fe
 quenti Communionē.

Caput 4tu

Decoracione Panegyrica

Concisio Panegyrica e' oratio quę in Laude' Por
 tione unig & plurimū Continetur.
 Mada Concionis Panegyrici. It vna pateri

nisi aut invocato alicuius s. v. sancti h. e. in Con-
 cione pariteri. cultu' promovere p't orator alicui
 ig. s. v. vita' eius in honore et cu' oblectatione
 enarrando v. p' h'ociniu' ei' p'p'otens fuisse
 ac p'pterea illi gratias exhibendas et v. h'ocia pu-
 h'ociniu' sperare p'p'oe ac p'p'onea illi' in v. cu-
 one utili' ei'.

Triplex modo alicuius s. vita enarrari p't.

1° scilicet unico alijs virtute in qua &
 ab eis procellere arbitrat ad illa' deo actio-
 nes ei' aut salta' principales referendo.

Huius virtutis attendant proprietates aut of-
 ficia ut dicitur ea illis cui' p'p'it. Sic v. si
 q' in alijs s. p'nt ab eis virtutibus mise-
 ricordia' amica' in illo consideratis mi-
 sericordia' officis consideratis divisione' Con-
 cionis se consistere p'p'et. Sicut huius s.
 misericordia' p'ntabat corde egeri compa-
 tiendo v. ore p'p'is intercedendo 3° ma-
 nu ip'os p'p'is sumptibus p'p'ose suble-
 vando.

2° Enarrari p't vita' alicuius s. ea vita' illius
 plures dicit h'oc p'nt ab eis virtutes seli-
 gendo, illar' p' divisione' concionis di'videndo
 v. in s. Regis solennit' celebrans v.
 deniq' anno humilit' p'funda' v. paup-
 late' p'fecta' h'oc oratione' p'vrenti.

3° Enarrari p't vita' alicuius s. in laudibus & commendat'io-
 brevis ac eleganter laud' et in egra vita
 nullis dicit' repleta virtutibus ali' in fero-
 tur p'ntea quod h'oc aut ille exhibere
 p'nt

pro Asteris vitles de qly vult orator tracta
 re.
 Titu Vita s. enarrari pot. distribucio illa
 in abate aut variis status aut aliis vicibus
 sanctas personis proprias v. vid. eamq. sacri
 titelle sibi huius homo in iuvenili vdo in sua
 terra sibi in provecata abate. sibi s. huius aut
 sancta. fulyebat castitate virginali vdo las
 titelle Comingali sibi castelle sibi v. sibi
 s. huius fuit homo natiuitas p. digniora vdo vi
 ta gloriosa s. mors p. tiosa
 sibi s. huius homo in diuitiis paup. vdo in
 medio voluptatu carne mortificatu.
 Quomodo cum vdo vita s. aliuq. enarra
 tur ea semp. religant et in medio me
 ferant q. que tu ad illu plurimi casti
 mandu auditores compellere arbitra
 bunt non consultant p. vdo morattas
 qly d. p. r. u. l. u. d. i. n. e. m. o. r. e. x. a. m. b. r. e. t. o. r. a.
 tos auditoibz illis ad emendanda vi
 ta exemplo s. adhortari vult. in
 vehendo in illos q. n. curant v. s. i.
 tari sancto. et q. t. m. admirant
 illu sanctitelle s. v. i. s. i. t. a. n. t. q. u. e. m. o. r. a.
 litates in fine cuiq. bet p. t. i. s. aut si me
 lig. v. i. d. e. b. i. t. in Conclusionem adhiberi
 p. n. t. ut aut meliori que p. t. orator
 modo construes valeat p. n. e. g. i. n. i. a. l. i.
 cuiq. s. n. i. g. n. o. t. a. i. l. l. i. d. t. e. e. h. u. i. d. o. n. i. s. v. i.
 t. e. i. p. a. i. q. g. r. o. p. i. n. d. e. d. i. l. i. g. e. n. t. e. r. i. l. l. a. q. a. m. e.
 lionis v. d. t. e. h. a. u. t. o. r. i. b. u. s. c. o. n. s. i. p. t. e. p. l. e. z. a. t.
 f. y. r. a. A. p. o. s. t. r. o. p. h. e. q. u. a. m. u. s. t. o. m. u. s. p. r. i. n. C. o. n.

Conversat sermo ad sanctū v ad deū illū
 glorificante aut probante v perficiente et
 Proserpina p qm dicta s. eiusdem explicant.
 Et opta p qm mores et affectū illū repræsen-
 tant tēpōtū pōis quoy p qm martiriū
 aut p seculiones l'abbatū. depingunt plu-
 rimum veneratū panegyri. sup addat Coni-
 onimmo ad explicandas aliquas virtutes
 licet oratori aliqua s. illū referre v ba-
 que in exercitio illud ad deū v ad se ipsū
 v aut ad any alios cōtes, aut hōis cōterū
 Creaturas d'care potuit licet forte illū
 n' d'icent.

Quando panegyris conscribitur alicui s. Fon-
 datori alicuius religionis vitiosū n' est
 aliqñ enormis, p' q' ex occasione instituti
 illū cuius expōitū autor sumere ubi etiā
 commendari poterunt virtutes officia
 utilitas illū religionis q' tū modesta
 et sine adulationis vestigia fiat

Idea Coniūtionis Panegyricæ

De S. Ludovico. The. Besty vir y in von-
 tate sine macula q' e' hū et Ludatōm, cu
 feuit em mirabilia in vita sua.

Exordiū sumi p' a gratia Deo
 q' inventy e' in mundo virtutis q' fuit
 sine macula hū autē s. S. Ludovicū Lau-
 demy idē illū q' a revera fuit mirabi-
 lia in vita sua q' d' ju' videam.

Intro
 orō e' conservare timorē Dei et horrore
 p' e'

perenti in paenis omnimoda libertate ca
renti by, et paenis sibi infligenda metuere
pnt nly mirum e abiectione personis sese hu
miliare et in paupertate austeras ducere
vita porro summa gaudento libertate
et nulla potestate horu reverendo timore
de dei ne offendet in corde conservare.
Inuonima dignitate se humiliare, in
medio voluptatum austeras vita ducere
res certe admiranda hae am mirabilia pres
titit s. Ludovicy como in summa libertate con
servavit timore dei vob in summa di
gnitate humilitate et in medio voluptatum
austeritate.

Pens prima subdividi popet qd s. Ludovicy
metus erat sibi vob metu erat subditis
suis ne deq ab illis offenderet

In confirmacione primae subdivisionis ad
duci ac elegantet exponi popet factu illud
qd gentili iuda vob merito nulla in suo
reyno concedere voluit dignitate ne forsa
illu sup alios exheredo favore videret qon
tilis vob vob adduci popet illa expedire ad
defendenda terra sarraba qm suscepit ne vo
ta a se factu in piny det. In confirma
one vob subdivisoris adduci popet conve
tudo illa qm habuit inter vobandi de vi
ta et moribus aulicis suis ne forte qd
irripig aut n recte vivens inveniat vob
ad duci popet illa lex qm in blasphemie
mor talit qd mori ta qd mori
silio sue retinet

Wa

Adag^o ^{Pass} ~~subdividi~~ ^{subdividi} popet. qd humiliabat se
 s. Ludovicy primo cora Deo 2do cora homibz. hu
 militas eig cora Deo pbari pt cailla modestia
 p^o in cailla conserrabat tu^o ex illa proces
 sione qm nudis pedibz incedens portando spi
 nea^o illi coronat p agebat ut illa in Capella
 a se constructa Collocaret ostendi^o qm p hu
 militas eig cora Deo ex illis affectibz humili^o ta
 tis quos in corde suo sentiebat et cora Deo illos
 effundebat atq in illis vita sua^o dicendo illa
 verba in troito in domu^o tua adra bo ad te plu
 sanctu^o tuu^o oe Consumavit.

Humilitas eig cora homibz potere pt ex illa fu
 milianille qm suis subditis benignu^o aditu^o
 conruibz pmittendo ostendebat ex illis visi
 sacri^o by infirmos quas p agebat illis, pe
 xis genibz inseruiebat tu^o ex illo respon
 so qd cuida^o pauperi fami^oid. quod
 duxit illu^o alloy causa fu^o ent. Dare
 n^o dubitavit qd n^o l^oro referat atq p^ont
 epe Ceteris qd meruit d^o in ut capell^o e
 tote regno dign^o fuit.

Ita pass^o subdividi popet qd s. Ludovicy
 austeritate in medio belical^o Consumavit
 amo multas ad versalles quas in expu
 sione ad terra^o s. defendenda^o experty q
 quedy eleganti amplificatione exponantur
 patientissime sustinendo v^oda volu
 turie mortificatione in corpore suo porta
 ndo vestibz simplicibz et vilibz utendo
 nudis pedibz incedendo, cilicio carne lu
 am^o somando.

For Conclu^o exproprari poterit p^overitate
 nos mores q^o illam p^oles referunt terre

Item entitū quod nō ē timor dei ante oculos eo-
rum q̄ humilitatis officia ignorant unq̄ aduer-
sū salterū inflatur. Item q̄ Corpori suo
multū indulgent ac ea Exemplo huius
s. ad emendatiōem illorū adhortat.

Quod si orator de Patronio seu Benefi-
cū p̄ merita s. alicuiq̄ iā optento v̄ por-
tando remissione habere velit, tubereit
ad grāas actionē reddendā auditoros cōhor-
tetur. magnitudinē illiḡ beneficii Chri-
stī erga nos huius s. et ipsiq̄ potentē
interceptionē exponat necesse ē. Ut autē
ad exportatū aliud beneficiū perintere-
sioni huius s. admoneat, necesse sit re-
currere ad deū sanctorūq̄ merita tū
Christi huius s. specialit̄ atq̄ propoten-
tiam interceptionem futūram orō-
is de quo fieri debeat hęc postulatō explicita
remitatur.

De Concione Funerali

Concīo funeralis ē oratio q̄ d̄ in funere perso-
nā alicuiq̄ vitā sanctā. Usus obtinuit his temporibus, ut
non nisi personis dignitate aut morū integritate p̄stantio-
ribz honor hic tribuat. Ut de illis lamentatorū Conciones
obseruant. In concione funerali p̄standa s̄ hęc.

Imo Mortui p̄sa laudabilis celebretur. 2do Laurentium
et Amicorū dolor mitigetur. 3to Auditores de pari
sorte moneant, quod oēs unq̄ mori oportet. 4to Suffragia
p̄ eā mortui expetant.

Quos ad formam huius concionis breviter Annosamq̄.
Imo Thema elegans inueniat, q̄ scriptura sacra, q̄ tum
Personā mortui tum ius q̄ in laudem eiq̄ p̄nunciabunt
sit accommodatum.

2da *Caeridium* sumi potest ut plurimum à circumstantiis Auditor, aut mortui parentum, Amicor Ego afflictor, aut a curiositate, loci, temporis &c: ab Expositione Thematicis. Figura Apostrophe, & ad dubitatione praesertim in sermone huiusmodi Caeridium uq. In funere Senatoris prestantis dignitate, ad patriam converti posset oratio. Ingemisce fortiter, enymp in lacrimas afflicta patria, cecidit, cecidit Columna tua, obtenebrata est splendor tuus &c.

3tia Divisio sumi potest ^{proo} à vario statu illigensona, vel ab aetate, vel deniq. a moribus sive virtutibus aliquas in decursu ad summo demonstrandas.

4to In Confirmatione afferantur in medium, quod vita functus pro gloria Dei, pro patria, gloriare se sentit. Cavendum autem est à falsis & indecoris laudibus quod potius irrisionem, ac contumeliam praeserent plurima tamen laudabilia sunt interna animi dispositiones, et actionibus quibusdam externis, etsi non omnino illa significantibus, deduci poterint in laudem Defuncti.

5to Quod si reperiat in vita Defuncti minus recte, tamen cognitum illud reticeat, si omnibus publicum sit excusetur, et quomodo huius illum perituerit enarretur. Atque illud vitium pluribus virtutibus compensetur. Laudari quoque potest Defunctus a circumstantia cognationis, Genealogiam Ego terando, quod tamen prudenter, atque adulationis nota. Gratia moriendo non In Confirmatione immisceant quoque data occasione modo lenimenta, Dolens parentibus & Amicor, modo moraliter aliquid Auditoribus

invenientes

124.

inservientes in conclusione presentim com:
mandetur Anima Defuncti suffragiis solitis

Ad Majus Pietatis Incrementu

Ex Libris A. S. M. P. Sojecki
1855

R.M. No. 441.

St. 124.

em

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.